

แผนการใช้ที่ดิน ตำบลโคกมั่งงอย

อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3
กรมพัฒนาที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย

อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กันยายน 2564

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
กันยายน
2564

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	ค
สารบัญรูป	ง
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-3
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-4
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-4
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-7
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-11
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-6
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐ ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	6-1
6.3 แผนการใช้ที่ดิน	6-3
6.4 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-15
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
บรรณานุกรม	บ-1
ภาคผนวก	
แนวทางการจัดการดินปัญหา	
ตารางผนวก 1 : แนวทางการจัดการดินทราย สำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ	ผ-1
ตารางผนวก 2 : แนวทางการจัดการดินตื้น สำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ	ผ-11

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดชัยภูมิ (ปี พ.ศ.2532-2561)	2-5
ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	2-8
ตารางที่ 3-1 คุณภาพและอัตราการให้น้ำของน้ำใต้ดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	3-2
ตารางที่ 3-2 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	3-10
ตารางที่ 3-3 สมบัติดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	3-12
ตารางที่ 4-1 แนวทางการวิเคราะห์เพื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ระดับตำบลจากความต้องการของชุมชนและเกษตรกร (ส่วนที่ 1)	4-2
ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	5-6
ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	6-1
ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	6-12
ตารางที่ 6-3 ตั้งอย่างการเปรียบเทียบระบบการปลูกพืชก่อนและหลังมีแผนการใช้ที่ดิน	6-15
ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2565	7-2
ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินร่วมกับส่วนราชการอื่น	7-3
ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ แผน 4 ปี (ปี 2565-2568) หน่วยงานสถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ	7-4

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 2-1	ขอบเขตการปกครองตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ 2-2
รูปที่ 2-2	เส้นชั้นน้ำฝนตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ 2-6
รูปที่ 2-3	สมดุลงบดินเพื่อการเกษตร จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2532 -2561 2-7
รูปที่ 2-4	สภาพการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ 2-10
รูปที่ 3-1	อุทกธรณีวิทยาตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ 3-4
รูปที่ 3-2	อัตราการให้น้ำของหินอุ้มน้ำตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ 3-5
รูปที่ 3-3	ภาพตัดขวาง และทรัพยากรดินที่พบในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ 3-9
รูปที่ 3-4	ทรัพยากรดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ 3-15
รูปที่ 4-1	ตัวอย่างการวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ 4-5
รูปที่ 6-1	เขตการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ 6-14
รูปที่ 6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน 6-15

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72(1) ได้มีการบัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบลจำนวน 7,225 ตำบลให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิมีผลตอบแทนสูงสุด ต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2561 – 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลหัตถภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลหรือแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินการ)

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดิน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และ *กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน* (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สํารวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อร่างแผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งบของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบซื้อเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“ที่ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1993)

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนผิวของของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียวแต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำคันบ้นไคและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความว่ารวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึงเทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่ค่าจุนการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วยแร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดิน ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุดิบกำเนิด และระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกันเนื่องจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ และสัณฐาน (คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมบัญญัติวิทยา, 2551)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการใช้ที่ดินว่าเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางการลงทุน แนวทางของการพัฒนาเทคโนโลยี และเป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระงับป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 นิยามศัพท์

“อนุรักษ์ดินและน้ำวันนี้ เพื่อชีวิตที่ดีของลูกหลานในวันหน้า”

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

บทที่ 1

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ มีเนื้อที่ทั้งหมด 61.755 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับ 38,596 ไร่ มีระยะทางห่างจากอำเภอคอนสวรรค์ ประมาณ 4.5 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตตำบลห้วยไร่, ตำบลช่องสามหมอ และตำบลศรีสำราญ
อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตตำบลบ้านโสก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตตำบลห้วยไร่ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกมั่งงอย เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง ได้รับการยกระดับเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลและมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นข้าราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2540 ตั้งอยู่เลขที่ 399 บ้านสระแก้ว หมู่ที่ 8 ต.โคกมั่งงอย อ.คอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ หมายเลขโทรศัพท์ 0-4484-8695, 0-4484-8395 แบ่งการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้าน ซึ่งได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านหนองแดงน้อย(อยู่ในเขตเทศบาล)	หมู่ที่ 2 บ้านโคกมั่งงอย
หมู่ที่ 3 บ้านโนนประดู่	หมู่ที่ 4 บ้านหนองโน
หมู่ที่ 5 บ้านโสกกกแดง	หมู่ที่ 6 บ้านหนองเหมือดแอ่
หมู่ที่ 7 บ้านหนองโนน้อย	หมู่ที่ 8 บ้านสระแก้ว
หมู่ที่ 9 บ้านหนองเม็ก	หมู่ที่ 10 บ้านโคกมั่งงอย
หมู่ที่ 11 บ้านหนองโน	หมู่ที่ 12 บ้านหนองโน
หมู่ที่ 13 บ้านหนองแดงน้อย(อยู่ในเขตเทศบาล)	

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

(2.1) ความเป็นมา การตั้งถิ่นฐาน ชื่อเดิม

เมื่อประมาณปีพุทธศักราช 2454 นายขามา สนิทไทย ราษฎรบ้านโสก ตำบลยางหวาย อำเภอมือง ได้ย้ายครอบครัวของตนเองมาตั้งถิ่นฐานบริเวณทางด้านทิศเหนือของลำห้วยยาง เพื่อให้สะดวกต่อการประกอบอาชีพ เนื่องจากพื้นที่แห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา และเลี้ยงสัตว์ ได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นพื้นที่ราบตามแนวลำห้วยยาง และมีพื้นที่ราบสูง (ภาษาถิ่นเรียกว่า “โคก”) ด้านทิศเหนือของลำห้วยมีป่าไม้ธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีหนองน้ำอยู่กลางโคก (ชาวบ้านเรียกว่าหนองมั่งน้อย) เป็นที่อยู่อาศัยของฝูงสัตว์ป่านานาชนิดได้อาศัยลงกินน้ำ โดยเฉพาะฝูงละมั่งต่อมาเมื่อครอบครัว นายบัว โตชัยภูมิ และเครือญาติได้ย้ายมาอยู่ร่วมกัน และมีจำนวนครอบครัวเพิ่มมากขึ้นพ.ศ. 2474 จึงตั้งเป็นหมู่บ้าน ชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านโคกมั่งงอย” ต่อมาได้รับการยกระดับเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลโคกมั่งงอย มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นข้าราชการ บริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2540

(2.2) งานประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ

- งานบุญผะเหวด	เดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคมของทุกปี
- งานวันสงกรานต์	เดือนเมษายน ของทุกปี
- งานบุญบั้งไฟ	เดือนเมษายน – มิถุนายน ทุกปี
- งานวันออกพรรษา	เดือนตุลาคม
- งานประเพณีลอยกระทง	เดือนพฤศจิกายน

(2.3) โบราณสถาน – โบราณวัตถุและแหล่งท่องเที่ยว

- สวนหย่อมละมั่ง ตั้งอยู่เขตพื้นที่ บ้านโคกมั่งงอย ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ห่างจากอำเภอกอนสวรรค์ ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวบ้านในตำบลและตำบลใกล้เคียง
- สวนสาธารณะ เป็นบึงน้ำขนาดใหญ่ ห่างจากอำเภอกอนสวรรค์ ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 18,000 ไร่ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

(2.4) ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ งานจักสาน หัตถกรรม และงานทอผ้าไหม หมู่ที่ 2,4,3,10 เป็นงานศิลปะ หัตถกรรมที่สืบทอดกันมาสู่รุ่นลูกหลาน

(2.5) การประกอบอาชีพในพื้นที่ ประชากรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกมั่งงอย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูกข้าว ทำไร่มันสำปะหลัง ไร่อ้อย สวนผลไม้ และค้าขาย

2.4 สภาพภูมิประเทศ

ตำบลโคกมั่งงอยมีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบเรียบ และพื้นที่ราบเรียบลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยปะทาว ห้วยยาง ห้วยเสียว ห้วยโสก ห้วยประดู่ ห้วยขี้เหล็ก เป็นต้น

2.5 สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลโคกมั่งงอย จัดอยู่ในลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical monsoon climate) ซึ่งแบ่งได้ 3 ฤดู คือ ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทะเลและมหาสมุทร ทำให้มีอากาศชุ่มชื้นและฝนตกชุกส่วนฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดเอาความหนาวเย็นและความแห้งแล้งมา สำหรับฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนซึ่งมีอากาศร้อนและอบอ้าว

จากสถิติภูมิอากาศของสถานีตรวจอากาศจังหวัดชัยภูมิ ได้นำมาใช้พิจารณาเป็นตัวแทนลักษณะภูมิอากาศในพื้นที่ตำบล สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 1-1 และรูปที่ 1-1)

2.5.1 ปริมาณน้ำฝน มีปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ยทั้งปี 1,153.90 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตกประมาณ 105 วัน เดือนกันยายนมีปริมาณน้ำฝนมากที่สุด 233.70 มิลลิเมตร และเดือนธันวาคมมีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด 5.80 มิลลิเมตร

2.5.2 อุณหภูมิ มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 27.40 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 30.10 องศาเซลเซียส และเดือนมกราคมมีอุณหภูมิต่ำสุด 19.00 องศาเซลเซียส

2.5.3 ความชื้นสัมพัทธ์ มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยทั้งปี 70 เปอร์เซ็นต์ เดือนกันยายนมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุด 81 เปอร์เซ็นต์ และเดือนกุมภาพันธ์มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุด 59 เปอร์เซ็นต์

2.5.4 การวิเคราะห์ช่วงฤดูเพาะปลูกพืช ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนเฉลี่ย และค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำของพืชรายเดือนเฉลี่ย (Evapotranspiration : ETo) ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 มากำหนดจุดกราฟลงบนกระดาษ โดยพิจารณาจากระยะเวลาช่วงที่เส้นน้ำฝนอยู่เหนือเส้น 0.5 ETo เป็นหลัก เพื่อหาช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืชของตำบลสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก อยู่ในช่วงตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน และมีความชื้นหลงเหลืออยู่ในดินพอเพียงสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผักอายุสั้นหลังจากหมดฤดูฝนประมาณหนึ่งเดือน และอาจใช้แหล่งน้ำในไร่นาช่วยเสริมการเพาะปลูกได้บ้าง แต่ทั้งนี้ควรวางแผนจัดระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และจากการวิเคราะห์สภาพภูมิอากาศและความต้องการน้ำ อาจกล่าวได้ว่าตำบล มีศักยภาพสามารถปลูกข้าว พืชไร่ และไม้ยืนต้นได้ดี

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

2) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก ซึ่งมีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้อย หรือไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช อยู่ในช่วงต้นเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนมีนาคม ในช่วงเวลาดังกล่าวถ้าได้รับน้ำชลประทานช่วยก็สามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดชัยภูมิ (ปี พ.ศ. 2532 -2561)

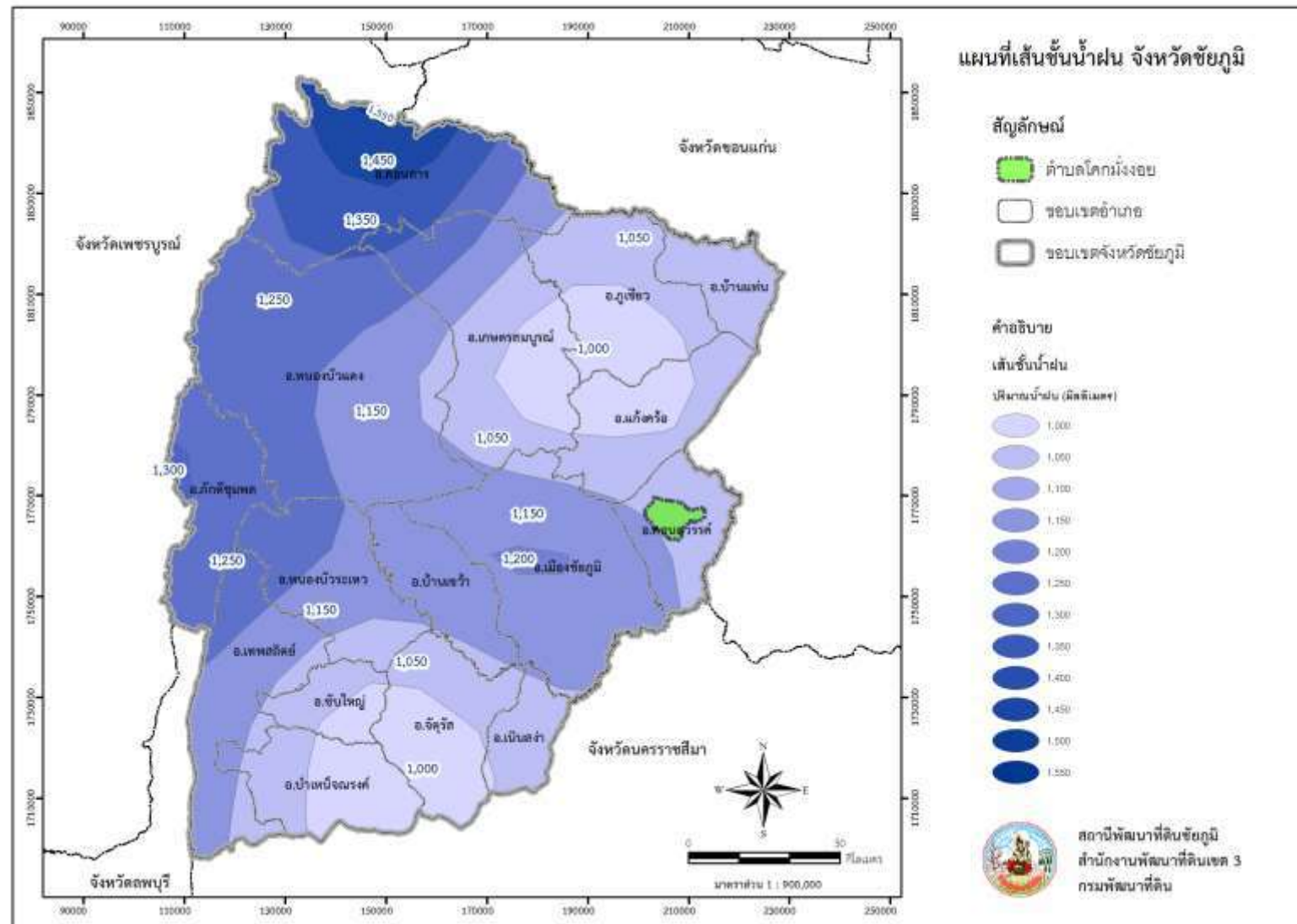
เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	0.5 ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
มกราคม	19.00	31.10	24.60	62	10.30	1	70.68	35.34
กุมภาพันธ์	20.70	33.50	26.60	59	8.90	2	71.96	35.98
มีนาคม	23.30	35.50	28.90	60	52.50	5	90.21	45.11
เมษายน	25.00	36.60	30.10	64	80.80	7	92.40	46.20
พฤษภาคม	25.10	34.80	29.10	74	149.70	14	87.73	43.87
มิถุนายน	25.00	33.70	28.70	75	133.00	13	86.10	43.05
กรกฎาคม	24.60	32.80	28.10	77	128.40	15	86.80	43.40
สิงหาคม	24.30	32.30	27.60	79	211.60	16	81.84	40.92
กันยายน	24.20	32.00	27.50	81	233.70	18	71.10	35.55
ตุลาคม	23.50	31.70	27.20	75	122.20	10	74.40	37.20
พฤศจิกายน	21.50	31.40	26.00	67	17.00	3	75.00	37.50
ธันวาคม	19.20	30.30	24.40	63	5.80	1	75.02	37.51
เฉลี่ย	22.95	32.98	27.40	70	96.16	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,153.90	105	963.24	481.62

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา

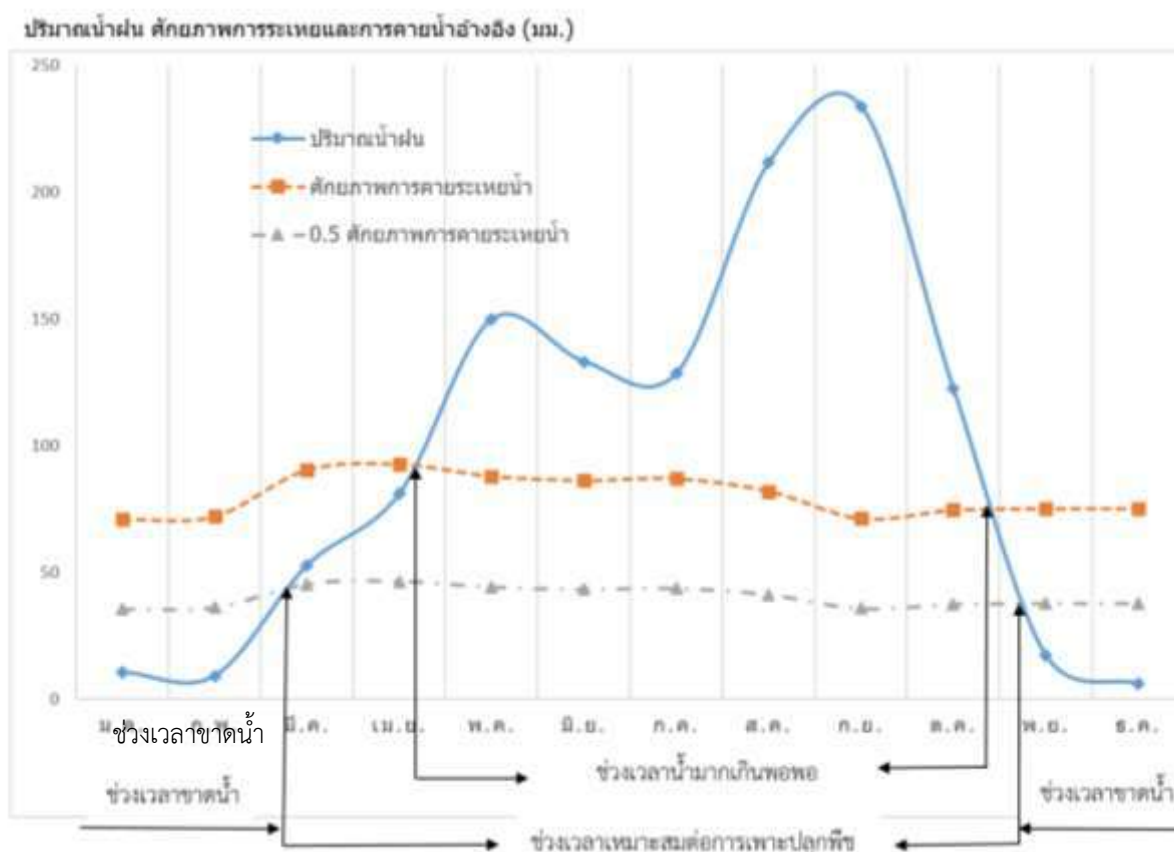
หมายเหตุ : * จากการคำนวณ Cropwat for Windows Version 8.0

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 2-2 เส้นชั้นน้ำฝน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 2-3 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2532 -2561

หมายเหตุ : จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน (2562:1) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- (1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,538.91 ไร่ หรือร้อยละ 4.35 ของพื้นที่ตำบล
- (2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 28,728.42 ไร่ หรือร้อยละ 81.29 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ
 - (2.1) พื้นที่นาข้าว มีเนื้อที่ 21,351.75 ไร่ หรือร้อยละ 60.42 ของพื้นที่ตำบล
 - (2.2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 4,545.01 ไร่ หรือร้อยละ 12.86 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง และไร่ร้าง

(2.3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 1,717.22 ไร่ หรือร้อยละ 4.86 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ยูคาลิปตัส และไผ่

(2.4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 584.82 ไร่ หรือร้อยละ 1.65 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง

(2.5) พืชเหี่ยวแห้งและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 252.20 ไร่ หรือร้อยละ 0.71 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชเหี่ยวแห้งและโรงเรือนเลี้ยงโค และกระบือ

(2.7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 277.41 ไร่ หรือร้อยละ 0.78 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ บ่อเลี้ยงปลา

(3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 1,912.85 ไร่ หรือร้อยละ 5.41 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู

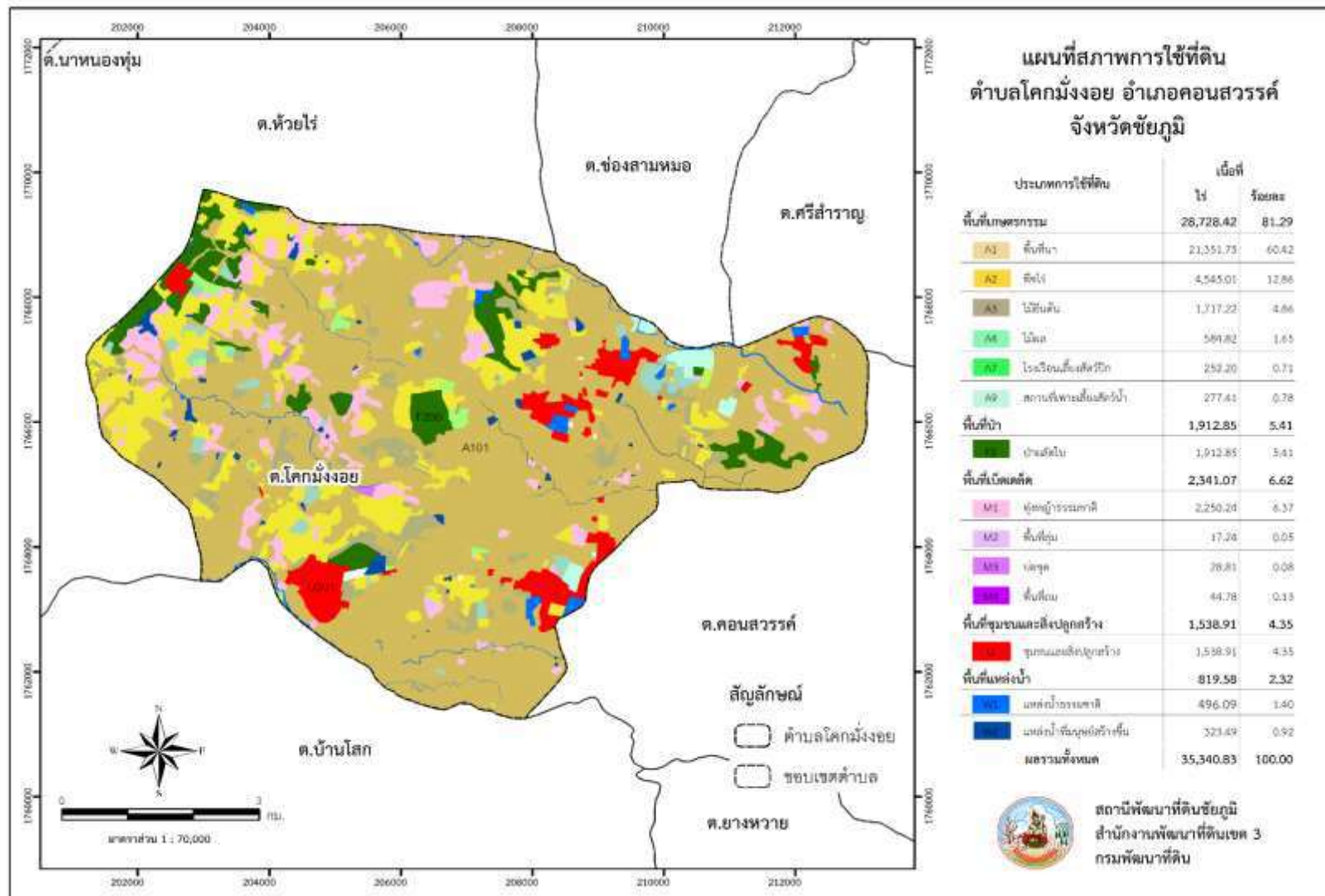
(4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 819.58 ไร่ หรือร้อยละ 2.32 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน

(5) พื้นที่เบ็ดเตล็ดอื่นๆ มีเนื้อที่ 2,341.07 ไร่ หรือร้อยละ 6.62 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย พืชเหี่ยวแห้งชาติ พื้นที่ลุ่ม และพื้นที่หินโผล่ ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-4

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

สัญลักษณ์	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,538.91	4.35
A	พื้นที่เกษตรกรรม	28,728.42	81.29
A1	นาข้าว	21,351.75	60.42
A2	พืชไร่	4,545.01	12.86
A3	ไม้ยืนต้น	1,717.22	4.86
A4	ไม้ผล	584.82	1.65
A7	ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	252.20	0.71
A9	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	277.41	0.78
F	ป่าไม้	1,912.85	5.41
F2	ป่าผลัดใบ	1,912.85	5.41
M	พื้นที่เปิดเตล็ด	2,341.07	6.62
M1	ทุ่งหญ้าไม้ละเมาะ	2,250.24	6.37
M2	พื้นที่ลุ่ม	17.24	0.05
M3	บ่อขุด	28.81	0.08
M4	พื้นที่เปิดเตล็ดอื่นๆ	44.78	0.13
W	แหล่งน้ำ	819.58	2.32
W1	แหล่งน้ำธรรมชาติ	496.09	1.40
W2	แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	323.49	0.92
รวม		35,340.83	100.00

รูปที่ 2-4 สภาพการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคม

ตำบลโคกมั่งงอยมีลักษณะการปกครองแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกอยู่ในเขตการปกครองของเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ โดยมีหมู่บ้านที่อยู่ในเขตการปกครองเต็มทั้งหมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 13 ส่วนที่สองอยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกมั่งงอย โดยมีหมู่บ้านที่อยู่ในเขตการปกครองเต็มทั้งหมู่บ้าน ได้แก่ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 และบางส่วนได้แก่ หมู่ที่ 1 จากข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2563 พบว่า มีประชากรรวมทั้งสิ้น 6,679 คน เพนชาย 3,304 คน หญิง 3,375 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,831 ครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 2.36 คนต่อครัวเรือน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 118.11 คนต่อตารางกิโลเมตร

ด้านระบบสาธารณูปโภค มีไฟฟ้าและประปาใช้ครบทุกหมู่บ้าน นอกจากนี้มีแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไว้ใช้อุปโภคบริโภคและใช้ทำการเกษตร เช่น ลำห้วยยาง ลำห้วยชีเหล็ก ฝาย บ่อน้ำตื้น เป็นต้น โทรศัพท์สาธารณะ 14 แห่ง การคมนาคมมีถนนลาดยาง ถนนลูกรังเชื่อมสัญจรไปมาภายในตำบลและระหว่างอำเภอได้ตลอดปี สถานีดับเพลิง 1 แห่ง ศูนย์ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน 1 แห่ง จุดตรวจประจำหมู่บ้าน 22 แห่ง

ด้านการศึกษา มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 3 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา(ขยายโอกาส) จำนวน 2 แห่ง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำตำบล จำนวน 1 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 12 แห่ง

ด้านสาธารณสุขที่ตั้งอยู่ในเขตตำบลโคกมั่งงอย มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 แห่ง(รพ.สต.โคกมั่งงอย และรพ.สต.บ้านโสก) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอคอนสวรรค์ สถานีอนามัยบ้านโสก โรงพยาบาลคอนสวรรค์

ด้านการศาสนา มีวัด จำนวน 5 แห่ง สำนักสงฆ์ (ยังไม่ได้รับประกาศจัดตั้งเป็นวัด) จำนวน 1 แห่ง

2.7.2 การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อการพัฒนาการเกษตร

สถาบันเกษตรกร มีบทบาทในการประกอบอาชีพการเกษตรและการดำรงชีวิตของเกษตรกรซึ่งการดำเนินการด้านสถาบันเกษตรกรมีอยู่หลายกลุ่ม โดยมีหน่วยงานของทางราชการเป็นผู้สนับสนุน ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มเลี้ยงโค กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มทอผ้า เป็นต้น

แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร ประชากรที่มีอาชีพในการทำการเกษตรจะใช้บริการด้านสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) สหกรณ์การเกษตรและนายทุนในหมู่บ้านและตำบล นอกจากนี้ยังมีแหล่งสินเชื่อในหมู่บ้านซึ่งเป็นกองทุนหมุนเวียนในด้านต่างๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุน กขคจ. กองทุน อบต. เป็นต้น

2.7.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

(1) สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและการถือครองที่ดิน

จากแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลโคกมั่งงอย สำนักงานเกษตรอำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ปี 2551-2553 พบว่า ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 80 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 12 ไร่ ลักษณะการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นของตนเอง มีเอกสารสิทธิ์ร้อยละ 98 ของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร เอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินส่วนใหญ่เป็น โฉนด น.ส.4 ก. พืชที่เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าเจ้า ข้าเหนียว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน พริก ไม้ผล ยางพาราและยูคาลิปตัส ทางด้านการเลี้ยงสัตว์ จะมีการเลี้ยงกันทุกหมู่บ้าน โดยปล่อยตามธรรมชาติ หรือปล่อยบริเวณบ้าน สัตว์ที่เลี้ยง ได้แก่ โค กระบือ สุกรและไก่ ด้านการประมง มีการเลี้ยงปลาในบ่อ

(2) แรงงานในครัวเรือน

มีประชากรวัยแรงงานเฉลี่ย 1-2 คนต่อครัวเรือน ได้รับอัตราค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 200 - 250 บาทต่อคนต่อวัน

(3) รายได้

จากการสำรวจข้อมูล จปฐ. ปี 2550 พบว่า ประชากรมีระดับรายได้ต่อเฉลี่ย 39,869 บาทต่อคนต่อปี

(4) สภาพการผลิต

การผลิตพืช พืชเศรษฐกิจที่เกษตรกรปลูกเป็นหลัก ได้แก่ ข้าวเหนียวนาปี ข้าวเจ้านาปี มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน พืชผัก มะม่วงและยูคาลิปตัส ซึ่งการผลิตข้าวเหนียวเกษตรกรจะผลิตไว้เพื่อบริโภคเป็นหลัก ส่วนการผลิตข้าวเจ้า เกษตรกรจะผลิตเพื่อการจำหน่ายเป็นหลัก มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน พืชผัก มะม่วงและยูคาลิปตัส เกษตรกรจะผลิตเพื่อการจำหน่ายเป็นหลัก ข้าวเหนียวนาปี เกษตรกรปลูกพันธุ์ข.6 ผลผลิตเฉลี่ย 450 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 2,500 บาทต่อไร่ ข้าวเจ้านาปี เกษตรกรปลูกพันธุ์หอมมะลิ 105 ผลผลิตเฉลี่ย 385 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 2,500 บาทต่อไร่ มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกพันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 จะปลูกจะปลูก 2 ช่วง คือช่วงต้นฤดูฝน (เดือนปลายเมษายน) และปลายฤดูฝน (ปลายเดือนตุลาคม) ผลผลิตเฉลี่ย 6,000 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 3,500 บาท (เฉลี่ย 2.40 บาท/กิโลกรัม) อ้อยโรงงาน เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ขอนแก่น 3 จะปลูก 2 ช่วง คือช่วงปลายฝน (เดือนตุลาคม-เดือนพฤศจิกายน) ช่วงปลูกเพื่อขยายพันธุ์ (เดือนมีนาคม-เดือนเมษายน) อ้อยปีแรกได้ผลผลิตเฉลี่ย 15,000 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 7,000 บาทต่อไร่ อ้อยปีที่สองได้ผลผลิตเฉลี่ย 10,000 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 3,000 บาทต่อไร่ อ้อยปีที่สามได้ผลผลิตเฉลี่ย 8,000 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 3,000 บาทต่อไร่ (เฉลี่ย 1 บาท/กิโลกรัม) พืชผัก เกษตรกร

ปลูกหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว พืชผักที่นิยมปลูก ได้แก่ คื่นช่าย ถั่วฝักยาว ผักกาดกวางตุ้ง หอมแบ่ง และผักชี เป็นต้น เป็นการปลูกไว้เพื่อบริโภคและจำหน่าย มะม่วง เกษตรกรปลูกพันธุ์แก้ว ผลผลิตเฉลี่ย 200 กิโลกรัมต่อไร่ ยุคาลิปตัส เกษตรกรปลูกพันธุ์คาร์มาลดูเลนซิส

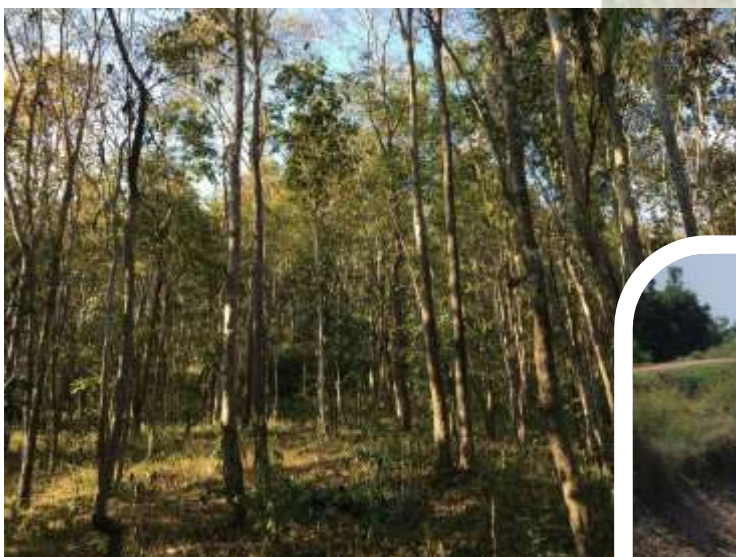
การผลิตสัตว์ เกษตรกรจะเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริม ซึ่งเป็นการเลี้ยงไว้เพื่อจำหน่าย และบริโภค ได้แก่ กระบือ โค พันธุ์โคเนื้อลูกผสมบรามัน สุกร พันธุ์ดуроค ลาร์จไวท์ ไก่ พันธุ์เนื้อและพันธุ์พื้นเมือง มีฟาร์มไก่เนื้อ ในด้านของการประมง มีการเลี้ยงปลาในบ่อ ลักษณะการเลี้ยงจะเป็นการเลี้ยงไว้บริโภคในครัวเรือนหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม ชนิดปลาที่นิยมเลี้ยง ได้แก่ ปลานิล ปลาไน โดยเลี้ยงแบบธรรมชาติและแบบกระชังปลา

(5) การอุตสาหกรรม

มีโรงสี 12 แห่ง

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรที่ดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

จากการตรวจสอบข้อมูลป่าไม้ในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ไม่มีพื้นที่ป่าตามกฎหมาย แต่พบทรัพยากรป่าไม้ตามสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน จากการวิเคราะห์โดยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ พบว่า มีสภาพการใช้ที่ดินที่เป็นพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด 1,912.85 ไร่ หรือร้อยละ 5.41 ของพื้นที่ตำบล จำแนกเป็น ป่าผลัดใบรกร้าง และมีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตห้ามล่าหนองแวง ประมาณ 88 ไร่ หรือร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ตำบล

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 แหล่งน้ำตามธรรมชาติและที่มีการพัฒนา

(1) แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยปะทาว ห้วยยาง ห้วยเสียว ห้วยโสก ห้วยประดู่ ห้วยขี้เหล็ก ห้วยแล้ง ห้วยน้อย

หนองตอง หนองเหมือดแอ่ หนองโน หนองเม็ก และหนองแวง

(2) แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำหนองบัวชุม ประปาหมู่บ้าน บ่อบาดาล และบ่อน้ำในไร่นา กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ของตำบลโคกมั่งงอย

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ก) แหล่งน้ำใต้ดิน จากข้อมูลอุทกธรณีวิทยาของกรมทรัพยากรธรณี มาวิเคราะห์ชนิดของหินให้น้ำที่พบในตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ได้ 2 กลุ่มคือ

(1) กลุ่มหินอุ้มน้ำประเภทหินร่วน (unconsolidated aquifers)

น้ำบาดาลในชั้นหินร่วน น้ำบาดาลจะถูกกักเก็บอยู่ในช่องว่างหรือความพรุนของชั้นกรวด หินทราย และดินเหนียว ซึ่งยังไม่จับตัวหรือสมานกันเป็นก้อนแข็งในสภาพของชั้นหิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่ราบลุ่มน้ำหลากของทางน้ำต่างๆ จะมีการสะสมตัวของตะกอนเหล่านี้หนามาก บริเวณใดมีชั้นกรวดและทรายหนาจะสามารถกักเก็บน้ำบาดาลได้มาก ทั้งนี้การคัดขนาดของกรวดและทรายที่มีขนาดเท่าๆ กัน หรือมีความกลมมนมากจะเป็นแหล่งน้ำบาดาลได้ดีเช่นกัน ชั้นน้ำบาดาลที่พบในพื้นที่ได้แก่

- ชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนน้ำพา (floodplain Deposits Aquifers; Qfd) พบทางทิศใต้ของตำบล ประกอบไปด้วยกรวด ทราย ทรายแป้งและดินเหนียว โดยชั้นน้ำบาดาลจะเก็บอยู่ในช่องระหว่างเม็ดกรวดและเม็ดทราย ที่สะสมตัวอยู่ในที่ราบลุ่มน้ำหลากหรือร่องน้ำเก่า โดยมีการให้น้ำประมาณ 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และอยู่ลึกประมาณ 10-30 เมตร

(2) กลุ่มหินอุ้มน้ำประเภทหินแข็ง (consolidated aquifers)

น้ำบาดาลในชั้นหินแข็ง ส่วนใหญ่น้ำบาดาลจะถูกกักเก็บในบริเวณที่เป็นช่องว่างของรอยแตก รอยแยก รอยเลื่อนในเนื้อหินหรือในบริเวณที่เป็นรอยต่อระหว่างชั้นหินหรือพื้นที่ที่เป็นโซนของหินผุหรือโพรงหิน น้ำบาดาลที่กักเก็บอยู่ในช่องว่างของหินมีขนาดใหญ่และต่อเนื่องกัน จะมีน้ำบาดาลกักเก็บในปริมาณสูง ตรงกันข้ามถ้ารอยแตกไม่มีหรือรอยแตกมีขนาดเล็กและไม่ต่อเนื่องปริมาณน้ำบาดาลจะน้อยหรือไม่มีเลย ชั้นน้ำบาดาลที่พบในพื้นที่ ได้แก่

- ชั้นหินอุ้มน้ำหินชุดโคกกรวด (Khok Kruat Aquifers; Kk) พบเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ในพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยหินทราย หินทรายแป้ง หินดินดานสีน้ำตาลอ่อน และหินโคลนสีส้ม สีแดง และสีแดงแกมม่วง มีไมกา และหินกรวดมน น้ำบาดาลถูกกักเก็บในรอยแตก รอยแยก และรอยต่อระหว่างชั้นหิน ปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์ 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และอยู่ลึกประมาณ 10-40 เมตร
- ชั้นหินอุ้มน้ำชุดมหาสารคาม (Maha Sarakham Aquifer, Ms) พบในพื้นที่เป็นหินทรายและหินทรายแป้ง สีแดง มีการเรียงตัวของชั้นหินชัดเจน และบางแห่งมีคราบเกลือบนพื้นผิว
- ชั้นหินอุ้มน้ำชุดเสาชั่ว ประกอบด้วยหินทรายแป้ง หินโคลน และหินกรวดมนปนทราย มีชั้นหินค่อนข้างหนา
- ชั้นหินอุ้มน้ำชุดภูพาน เป็นหินทรายและหินกรวดมน สีเทาแกมเขียวและขาว มีรอยชั้นขวางของหินทรายเป็นสีน้ำตาลแกมแดง และหินปูนกรวดมนแทรกสลับ

ข) คุณภาพน้ำใต้ดินและศักยภาพในการพัฒนาน้ำใต้ดิน

ในการศึกษาคุณภาพน้ำใต้ดินของตำบลตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พิจารณาจากอัตราการให้น้ำ (yield) และปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า (TDS : Total dissolved solid) เพื่อหาเนื้อที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการจัดการน้ำและการพัฒนาน้ำใต้ดินให้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตรและการอุปโภคบริโภค ได้ดำเนินการสำรวจและตรวจพบว่ามีพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ ในช่วง 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง พบว่าพื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า 500-1,500 มิลลิกรัมต่อลิตรมีเนื้อที่ จำนวน 16,402.16 ไร่ หรือร้อยละ 46.41 ของเนื้อที่ตำบล มีพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ น้อยกว่า 5 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง พื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่ามากกว่า 1,500 มิลลิกรัมต่อลิตร มีเนื้อที่ จำนวน 9,704.20 ไร่ หรือร้อยละ 27.46 ของเนื้อที่ตำบล มีพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำในช่วง 10 – 20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง พื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่ามากกว่า 1,500 มิลลิกรัมต่อลิตร มีเนื้อที่ จำนวน 6,122.91 ไร่ หรือร้อยละ 17.33 ของเนื้อที่ตำบล มีพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ น้อยกว่า 2 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง พื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า 500 - 1,500 มิลลิกรัมต่อลิตร มีเนื้อที่ จำนวน 2,487.93 ไร่ หรือร้อยละ 7.04 ของเนื้อที่ตำบล มีพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ ในช่วง 10 – 20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง พื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า 500 - 1,500 มิลลิกรัมต่อลิตร มีเนื้อที่ จำนวน 463.94 ไร่ หรือร้อยละ 1.31 ของเนื้อที่ตำบล และมีพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ น้อยกว่า 2 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง พื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า น้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร มีเนื้อที่ จำนวน

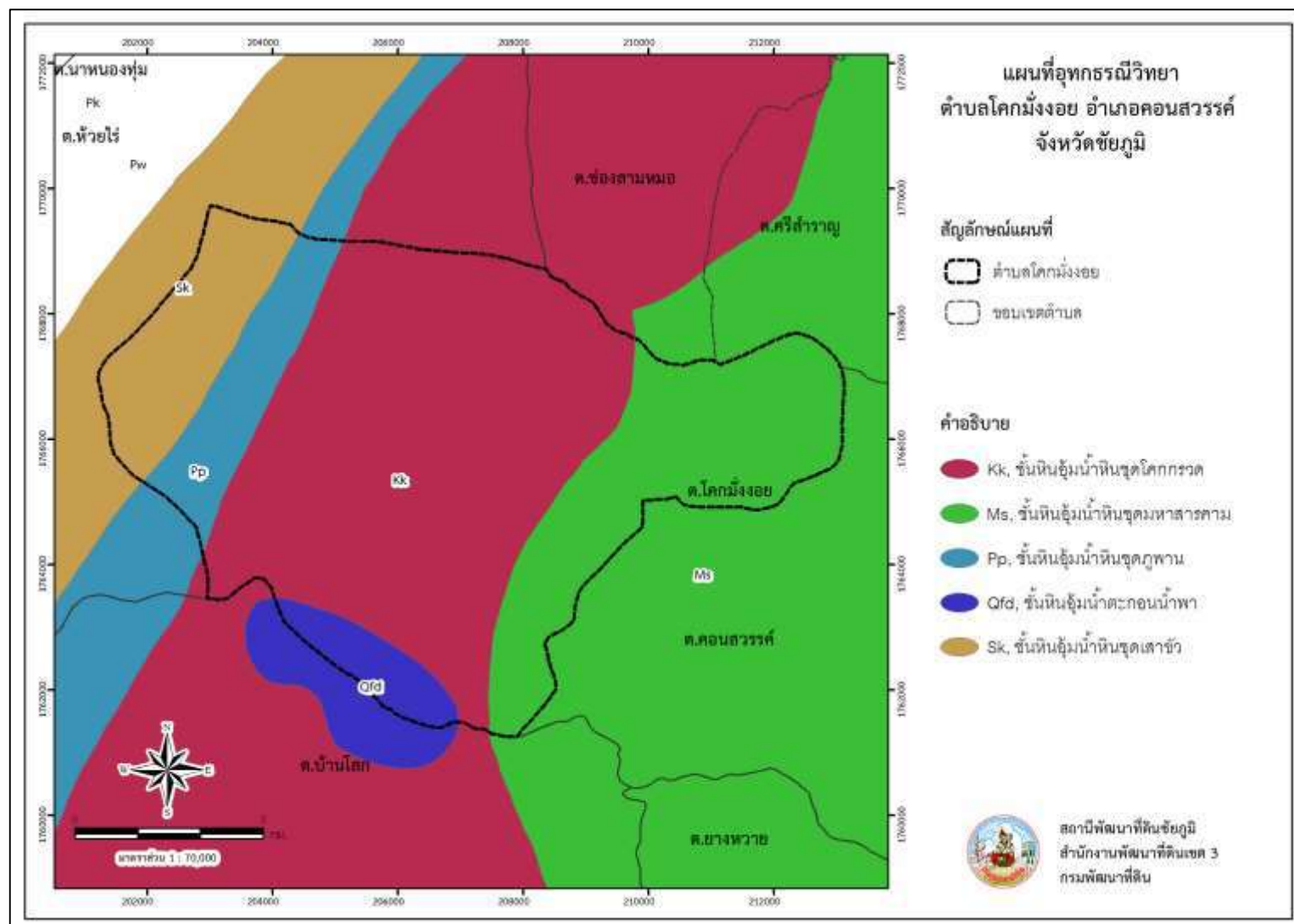

159.70 ไร่ หรือร้อยละ 0.45 ของเนื้อที่ตำบล ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อการเกษตรมากกว่าการใช้เพื่ออุปโภค หากนำมาบริโภคต้องผ่านการตรวจสอบอย่างละเอียดตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการสำหรับการป้องกันด้านสาธารณสุขและการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา, 2551)

เมื่อพิจารณาร่วมกับแผนที่อุทกธรณีวิทยา ซึ่งเป็นแผนที่ที่อธิบายลักษณะชั้นหินอุ้มน้ำ จะเห็นว่าบริเวณพื้นที่ที่มีอัตราการให้ อยู่ในช่วง 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง มีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า 500-1,500 มิลลิกรัมต่อลิตร อยู่ในบริเวณชั้นหินอุ้มน้ำชุดโคกกรวดเป็นส่วนใหญ่

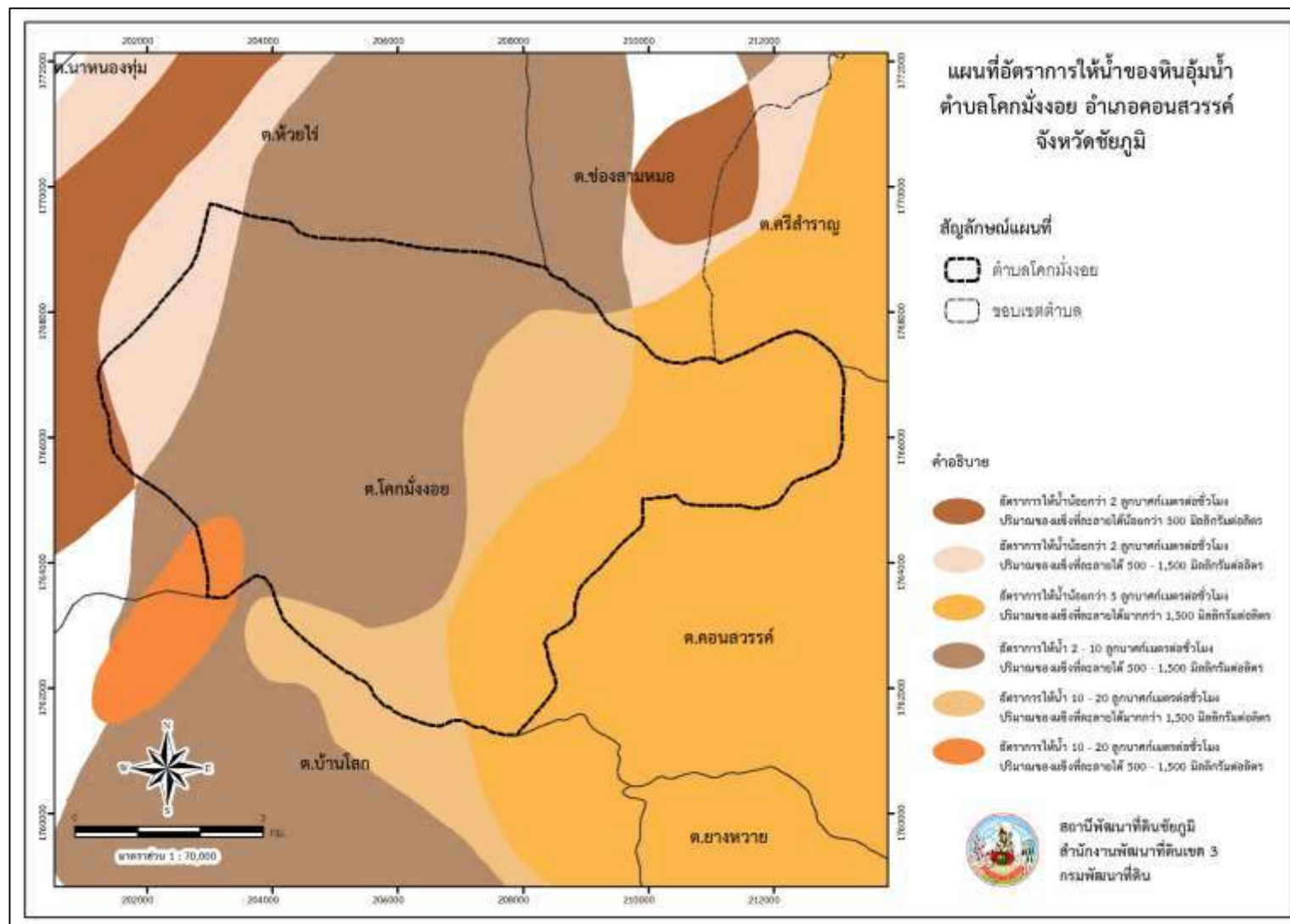
แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 3-2 อุทกธรณีวิทยา ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 3-2 อัตราการให้น้ำของหินอุ้มน้ำ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามี 8 ชุดดิน ประกอบด้วยหน่วยดินคล้าย 11 หน่วยแผนที่ ต่างๆ ดังนี้

3.3.1 ชุดดินร้อยเอ็ด มีดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน สีนํ้าตาลปนเทาหรือสีนํ้าตาล ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนทราย อาจพบชั้นดินร่วน ปนดินเหนียวหรือดินเหนียว สีเทาปนน้ำตาลอ่อนหรือเทาปนชมพู พบจุดประสีนํ้าตาลปนเหลืองหรือสีนํ้าตาลปนแดงตลอด ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเลวหรือเลว

- หน่วยแผนที่ Re-col-sIA ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ด สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชัน 0 – 2 % เนื้อดินค่อนข้างเป็นดินร่วนหยาบ ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ เสี่ยงต่อการขาดน้ำในฤดูเพาะปลูก มีเนื้อที่ 9,501.30 ไร่ หรือร้อยละ 26.88 ของพื้นที่ตำบล

3.3.2 ชุดดินปักธงชัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีนํ้าตาล น้ำตาลเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายสีนํ้าตาล น้ำตาลปนเหลือง สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนชัน การระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

- หน่วยแผนที่ Ptc-mw-sIB ดินคล้ายชุดดินปักธงชัย สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 2 - 5 % มีเนื้อที่ 5,867.44 ไร่ หรือร้อยละ 16.60 ของพื้นที่ตำบล

3.3.3 ชุดดินโนนแดง เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ดินบนเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายและดินร่วนเหนียวปนทราย การระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำสำหรับพืชในฤดูเพาะปลูก บางพื้นที่อาจพบคราบเกลือบนผิวดิน

- หน่วยแผนที่ Ndgs-sIB ดินคล้ายชุดดินโนนแดง สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ความลาดชัน 2 - 5 % มีเนื้อที่ 3,522.33 ไร่ หรือร้อยละ 9.97 ของพื้นที่ตำบล

3.3.4 ชุดดินคำบง เป็นดินสีลมมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีนํ้าตาลเข้ม ดินล่างเป็นทรายปนดินร่วนและเปลี่ยนเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทราย ในช่วงความลึก 100-150 ซม.ซึ่งเป็นชั้นสะสมอนุภาคดินเหนียว สีนํ้าตาลและอาจพบจุดประสีต่างๆ ในดินล่าง การระบายน้ำดีถึงค่อนข้างมากเกินไปความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ ธาตุอาหารพืชในดินถูกชะล้างได้ง่าย เสี่ยงต่อความเสียหายจากการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูเพาะปลูก

- หน่วยแผนที่ Kg-tks-sIB ดินคล้ายชุดดินคำบง สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีถึงดีมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความลาดชัน 2 - 5 % มีเนื้อที่ 3,494.02 ไร่ หรือร้อยละ 9.89 ของพื้นที่ตำบล

3.3.5 ชุดดินพระทองคำ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

- หน่วยแผนที่ Ptk-sIB ดินคล้ายชุดดินพระทองคำ สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความลาดชัน 2 - 5 % มีเนื้อที่ 3,462.09 ไร่ หรือร้อยละ 9.80 ของพื้นที่ตำบล

3.3.6 ชุดดินละหานทราย สภาพพื้นที่เป็นที่ราบหรือที่เกือบราบ มีการระบายน้ำดีปานกลาง ถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Lah-sIA ดินคล้ายชุดดินละหานทราย สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ หรือเกือบราบ มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความลาดชัน 0 – 2 % มีเนื้อที่ 3,325.81 ไร่ หรือร้อยละ 9.41 ของพื้นที่ตำบล

3.3.7 ชุดดินสีคิ้ว มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีการปนคันนา สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงต่ำ ประกอบด้วย

- หน่วยแผนที่ Si-col-sIB ดินคล้ายชุดดินสีคิ้ว สภาพพื้นที่เป็นดินร่วนหยาบ ความลาดชัน 0 – 2 % มีเนื้อที่ 3,116.05 ไร่ หรือร้อยละ 8.82 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ Si-gm-sIB/b ดินคล้ายชุดดินสีคิ้ว สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินมีจุดประสีเทา เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีการปนคันนา ความลาดชัน 0 – 2 % การระบายน้ำดี มีเนื้อที่ 717.07 ไร่ หรือร้อยละ 2.03 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ Si-mw-sIB ดินคล้ายชุดดินสีคิ้ว สภาพพื้นที่เป็นดินร่วนปนทราย การระบายน้ำดีปานกลาง ความลาดชัน 0 – 2 % มีเนื้อที่ 1,399.83 ไร่ หรือร้อยละ 3.96 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ Si-sIB ชุดดินสีคิ้ว สภาพพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0 – 2 % มีเนื้อที่ 585.37 ไร่ หรือร้อยละ 1.66 ของพื้นที่ตำบล

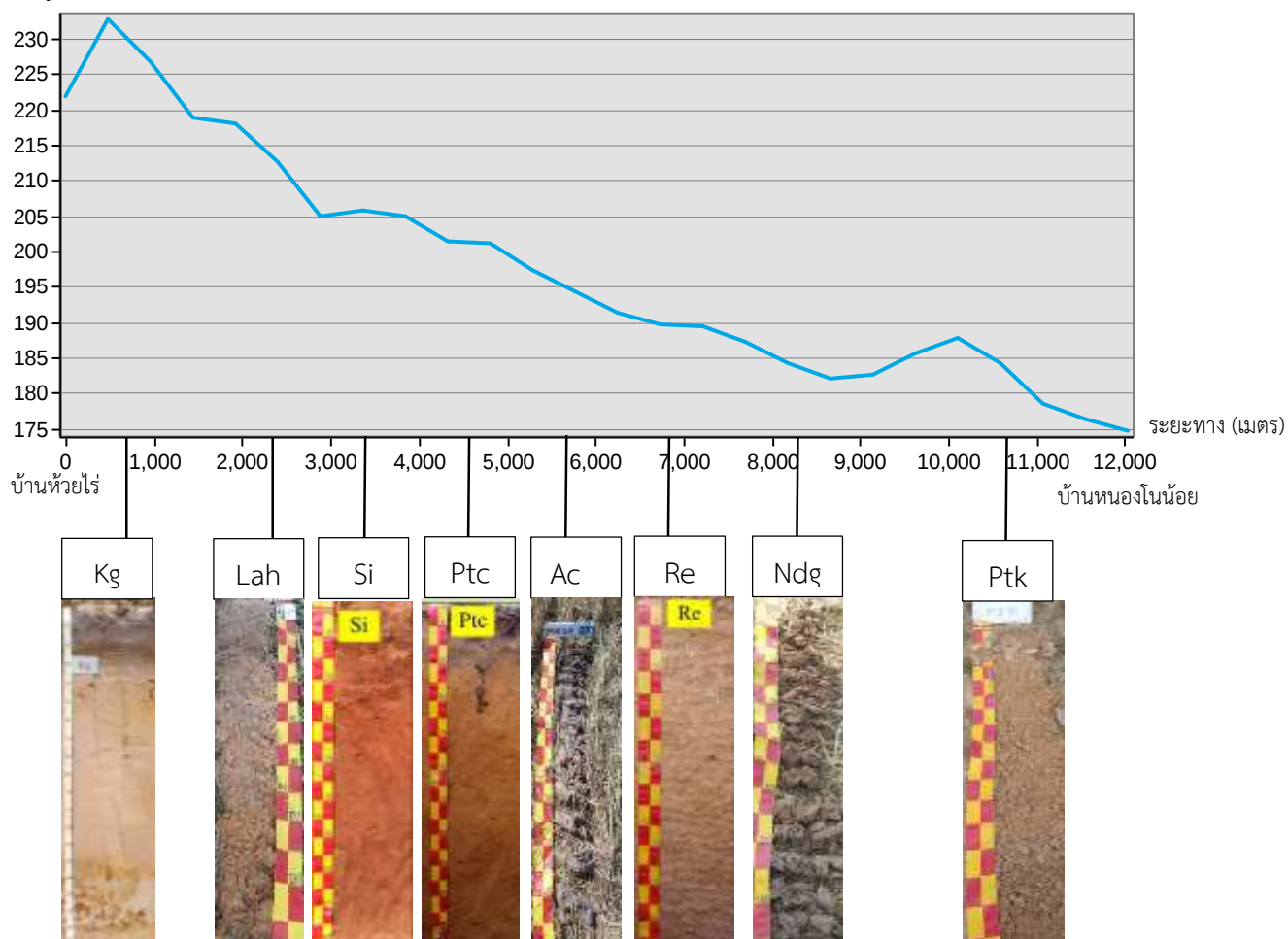
3.3.8 ชุดดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน เป็นดินลึกถึงลึกมาก มีลักษณะการสลับชั้นของเนื้อดิน ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลปนเทาเข้ม มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและเป็นดินเนื้อหยาบ รวมทั้งอาจมีความเสี่ยงเรื่องน้ำท่วมฉับพลัน

- หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIB ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง และเป็นดินร่วนหยาบ ความลาดชัน 2 - 5 % ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง มีเนื้อที่ 349.02 ไร่ หรือร้อยละ 0.99 ของพื้นที่ตำบล

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง (เมตร)

รูปที่ 3.3 ภาพตัดขวาง และทรัพยากรดินที่พบในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3-2 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

หน่วยแผนที่	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Re-col-sIA	ชุดดินร้อยเอ็ด เนื้อดินค่อนข้างเป็นดินร่วนหยาบ ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ เสี่ยงต่อการขาดน้ำในฤดูเพาะปลูก มีความลาดชัน 0 - 2 %	9,501.30	26.88
Ptc-mw-slB	ชุดดินปักธงชัย สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 2 - 5 %	5,867.44	16.60
Ndg-slB	ชุดดินโนนแดง สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ความลาดชัน 2 - 5 %	3,522.33	9.97
Kg-tks-slB	ชุดดินคำบง สภาพพื้นที่ค่อนข้างเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดีถึงดีมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความลาดชัน 2 - 5 %	3,494.02	9.89
Ptk-slB	ชุดดินพระทองคำ สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำดีปานกลาง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความลาดชัน 2 - 5 %	3,462.09	9.80
Lah-sIA	ชุดดินละหานทราย สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ หรือเกือบราบ มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความลาดชัน 0 - 2 %	3,325.81	9.41
Si-col-slB	ชุดดินสีคว่ำ สภาพพื้นที่เป็นดินร่วนหยาบ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความลาดชัน 2 - 5 %	3,116.05	8.82
Si-gm-slB/b	ชุดดินสีคว่ำ สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินมีจุดประสีเทา เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีการปนคัณนา มีความลาดชัน 2-5 %	717.07	2.03

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3-2 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

หน่วยแผนที่	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Si-mw-sLB	ชุดดินสีคิ้ว สภาพพื้นที่เป็นดินร่วนปนทราย การระบายน้ำดีปานกลาง ความลาดชัน 2 - 5 %	1,399.83	3.96
Si-sLB	ชุดดินสีคิ้ว สภาพพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 %	585.37	1.66
AC-mw,col-sLB	ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนหยาบ ความลาดชัน 2 - 5 % ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง	349.02	0.99
รวมทั้งสิ้น		35,340.83	100.00

ที่มา : กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2561)

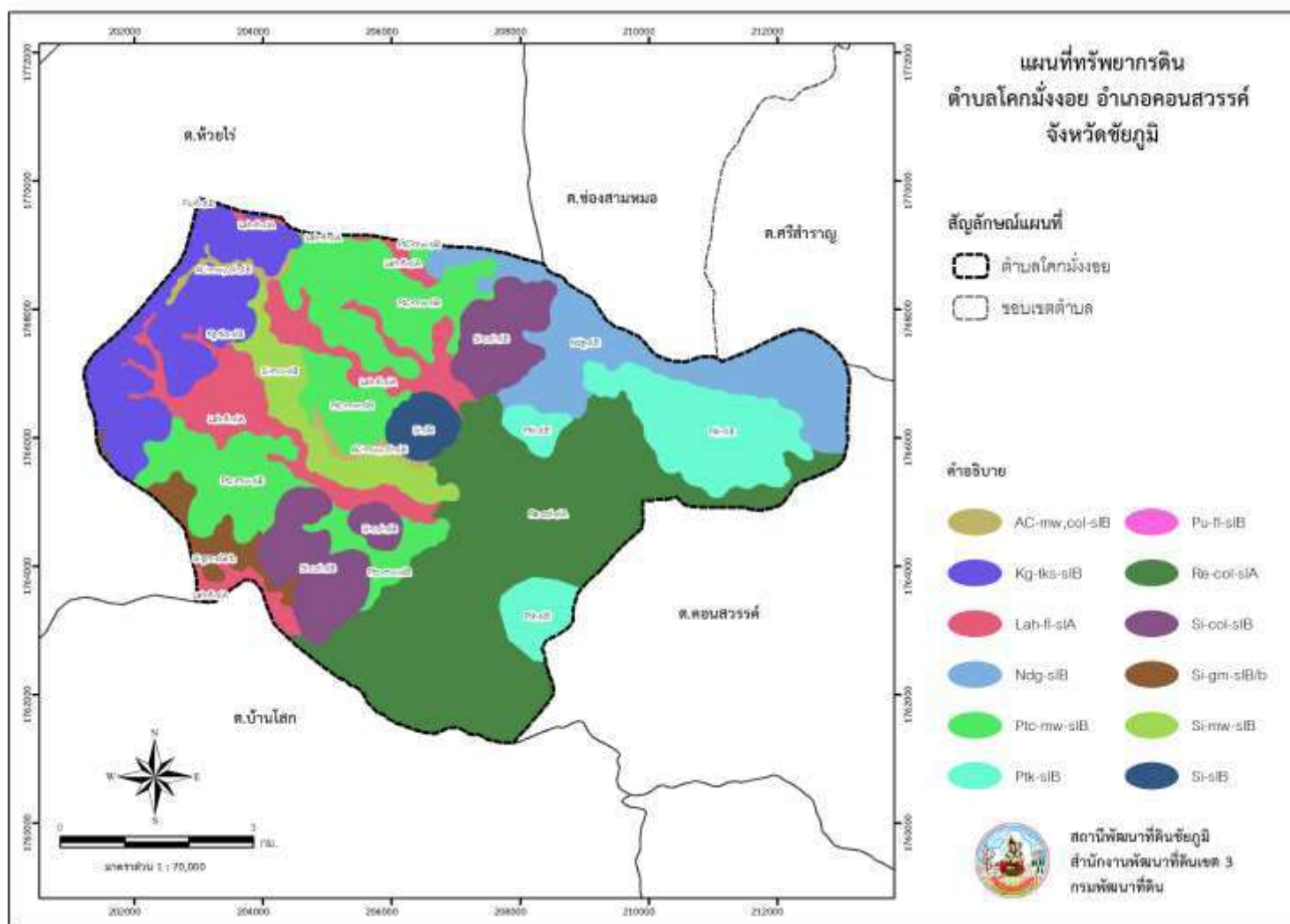
แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3-3 สมบัติดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

หน่วยแผนที่	ความลาดชัน	การระบายน้ำ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (CEC)	ความอิ่มตัวเบส (BS)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P2O5)	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (K2O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Re-col-slA	0-2	ค่อนข้างเลวหรือเลว	<10	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	9,501.30	26.88
Ptc-mw-slB	2-5	ปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	5,867.44	16.60
Ndg-slB	2-5	ปานกลางถึงค่อนข้างเลว	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	3,522.33	9.97
Kg-tks-slB	2-5	ค่อนข้างดีถึงดีมาก	<10	>35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	3,494.52	9.89
Ptk-slB	2-5	ดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	3,462.09	9.80
Lah-fl-slA	0-2	ค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	3,325.81	9.41
Si-col-slB	2-5	ดี	<10	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	3,116.05	8.82
Si-mw-slB	2-5	ปานกลาง	<10	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	1,399.83	3.96
Si-gm-slB/b	2-5	ดี	<10	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	717.07	2.03
Si-slB	2-5	ดี	<10	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	585.37	1.66
AC-mw,col-slB	2-5	ปานกลาง	<10	<35	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	349.02	0.99
รวมทั้งสิ้น										35,340.83	100

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 3.3 ทรัพยากรดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- (1) พื้นที่ (Area)
- (2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- (3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- (1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- (2) ความต้องการของชุมชน
- (3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- (4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการคือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- (1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- (2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- (3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- (4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ตำบลหนองบัวบาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

มีการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- (1) ปัญหาหลักในพื้นที่เกษตรกรรมของตำบลโคกมั่งงอย

ปัญหาหลักในพื้นที่เกษตรกรรมของตำบลโคกมั่งงอย คือ (1) ขาดแคลนน้ำทั้งเพื่อการเกษตรและอุปโภค-บริโภค (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (3) ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์พืชป้อน

- (2) ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์การบริหารส่วนตำบลโคกมั่งงอย

ความต้องการหลักจะมี 6 ประการ คือ

- (1) ต้องการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน

- (2) ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ ทำแก้มลิงเพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ช่วงฤดูแล้ง
 - (3) สารปรับสภาพดินให้อุดมสมบูรณ์เนื่องจากเป็นดินกรดและดินเค็ม
 - (4) ต้นทุนสูงและผลผลิตตกต่ำ
 - (5) เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดินและจำหน่ายหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต
 - (6) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์สามารถออกสู่ตลาดอินทรีย์แข่งขันได้
- (3) ที่มาของรายได้จากการเกษตรในปัจจุบัน
พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลโคกมั่งงอย ในปัจจุบัน คือ มันสำปะหลัง ข้าวโพด

จากผลการจัดทำ PRA ในตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ที่ระบุถึง ปัญหา และ ความต้องการของเกษตรกร/ชุมชน/อบต. ไว้ข้างต้นนั้น การวิเคราะห์ที่จะเริ่มต้นด้วยการนำระบบ DPSIR มาใช้เพื่อระบุปัญหาในภาพรวม หลังจากนั้นจะเป็นการจัดทำตาราง (Matrix) ที่ระบุ ปัญหา ความต้องการ การใช้ที่ดินในปัจจุบัน ความเหมาะสมของดิน การกำหนดเขตการใช้ที่ดินในอนาคตพร้อม ข้อเสนอแนะ และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนด

จากรูปที่ 4-1 การวิเคราะห์ภาพรวมในระบบ DPSIR แสดงให้เห็นว่าตำบลหนองบัวบาน ในพื้นที่ทำเกษตรกรรมมีปัญหาดินเสื่อมโทรม ขาดแคลนน้ำและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ทำให้ผลผลิตของพืชที่ปลูกค่อนข้างต่ำ ต้องลงทุนซื้อปุ๋ยเคมี และต้องจ่ายค่าน้ำมันเป็นเชื้อเพลิงเพื่อสูบน้ำเข้าพื้นที่ บางปีพืชผลเสียหายจากการขาดแคลนน้ำ

จากรูปที่ 4-1 การวิเคราะห์ภาพรวมในระบบ DPSIR แสดงให้เห็นว่าตำบลหนองบัวบาน ในพื้นที่ทำเกษตรกรรมมีปัญหาดินเสื่อมโทรม ขาดแคลนน้ำและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ทำให้ผลผลิตของพืชที่ปลูกค่อนข้างต่ำ ต้องลงทุนซื้อปุ๋ยเคมี และต้องจ่ายค่าน้ำมันเป็นเชื้อเพลิงเพื่อสูบน้ำเข้าพื้นที่ บางปีพืชผลเสียหายจากการขาดแคลนน้ำ

การวิเคราะห์โดยจัดทำตาราง (Matrix) ดังตัวอย่างในตารางที่ 4-1 และ 4-2 แสดงให้เห็น ปัญหา ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ การใช้ที่ดินเป็นนาข้าว ความเหมาะสมของดินอยู่ในชั้น S3,N การกำหนดเขตการใช้ที่ดินในอนาคต เกษตรกรต้องการทำนาต่อไป จึงกำหนดไว้เป็นนาข้าว แต่จะมีการเพิ่มเติมด้วยการปลูกพืชหลังนา ได้แก่ การหว่านพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง, ถั่วพริ้ว) เพื่อปรับปรุงคุณภาพดิน และเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ขาย ทำเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มรายได้ และในรายได้สมัครใจปรับเปลี่ยนการผลิตเพื่อทำเกษตรผสมผสาน ดังนั้นกิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 จึงควรมีการ สนับสนุนการปลูกพืชปุ๋ยสด เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การปลูกพืชตระกูลถั่วหลังนา ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำ และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งจะมีการปรับปรุงแปลงนาเดิมให้มีพื้นที่ราบเรียบเพื่อการจัดการน้ำในแปลงนาได้สม่ำเสมอ รวมทั้งการจัดทำคันนาขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อปลูกพืชอื่นๆ รวมทั้งเป็นแนวกันชนกับแปลงเกษตรข้างเคียง การก่อสร้างบ่อน้ำในไร่นา แหล่งน้ำขนาดเล็ก ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามยังมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการสำรวจรายละเอียดเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง โดยจำเป็นต้องดำเนินการ ดังนี้

1. เก็บตัวอย่างดินในที่ดินของเกษตรกร โดยระบุรายชื่อ การใช้ที่ดินในปัจจุบัน เพื่อตรวจสอบปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ต่ำตามปัญหาที่เกษตรกรต้องการไปแก้ไขและปรับปรุง

การวิเคราะห์เพิ่มเติมจากปัญหาดินขาดความสมบูรณ์

ความต้องการของเกษตรกร : ปรับปรุงบำรุงดินและปรับสภาพดินกรด

สาเหตุ

จากผลการวิเคราะห์ดิน 32 ตัวอย่าง (ตารางที่ 4-3 รูปที่ 4-3) มีรายละเอียดดังนี้

1. ปฏิกริยาของดิน (pH)

3.5 – 4.5	กรดรุนแรงมาก	= 2 ตัวอย่าง
4.6 – 5.0	กรดจัดมาก	= 10 ตัวอย่าง
5.1 – 5.5	กรดจัด	= 2 ตัวอย่าง
5.6 – 6.0	กรดปานกลาง	= 8 ตัวอย่าง
6.1 – 6.5	กรดเล็กน้อย	= 7 ตัวอย่าง
6.6 – 7.3	เป็นกลาง	= 3 ตัวอย่าง

สรุปได้ว่าพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกรด

ควร ปรับสภาพให้เป็นกลาง

กิจกรรมของกรมฯ : สาคิต แนะนำ สนับสนุนให้ใช้ โดโลไมท์เพื่อปรับสภาพดินกรด

2. อินทรีย์วัตถุ (OM) %

อินทรีย์วัตถุค่อนข้างต่ำ-ต่ำ = 32 ตัวอย่าง

3. ค่าความเค็ม (EC) %

เค็มน้อยมาก = 2 ตัวอย่าง

ไม่เค็ม = 30 ตัวอย่าง

สรุปได้ว่าพื้นที่ทั้งหมดมีอินทรีย์วัตถุต่ำ มีความจำเป็นต้องเพิ่มให้สูงขึ้น

กิจกรรมของกรมฯ : สาคิต แนะนำ สนับสนุนการใช้ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและพืชปุ๋ยสด รวมทั้งเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสดชนิดต่างๆ

3. ฟอสฟอรัส (P)

< 0-3 mg/kg ต่ำมาก = 28 ตัวอย่าง

3-6 ต่ำ = 2 ตัวอย่าง

> 6-10 ค่อนข้างต่ำ = 1 ตัวอย่าง

> 10-15 ปานกลาง = 1 ตัวอย่าง

สรุปได้ว่า ดินส่วนใหญ่ ฟอสฟอรัส ต่ำมาก -ต่ำ

กิจกรรมของกรมฯ : คำแนะนำการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ใช้ในอัตราที่เหมาะสม

4. โปแตสเซียม (K)

< 30 mg/kg	= 28 ตัวอย่าง
30 – 60 mg/kg	= 3 ตัวอย่าง
61– 90 mg/kg	= 0 ตัวอย่าง
91– 120 mg/kg	= 1 ตัวอย่าง

สรุปได้ว่า ดินส่วนใหญ่ โปแตสเซียม ต่ำ

กิจกรรมของกรมฯ : คำนะนำการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ใช้ในอัตราที่เหมาะสม

2. การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

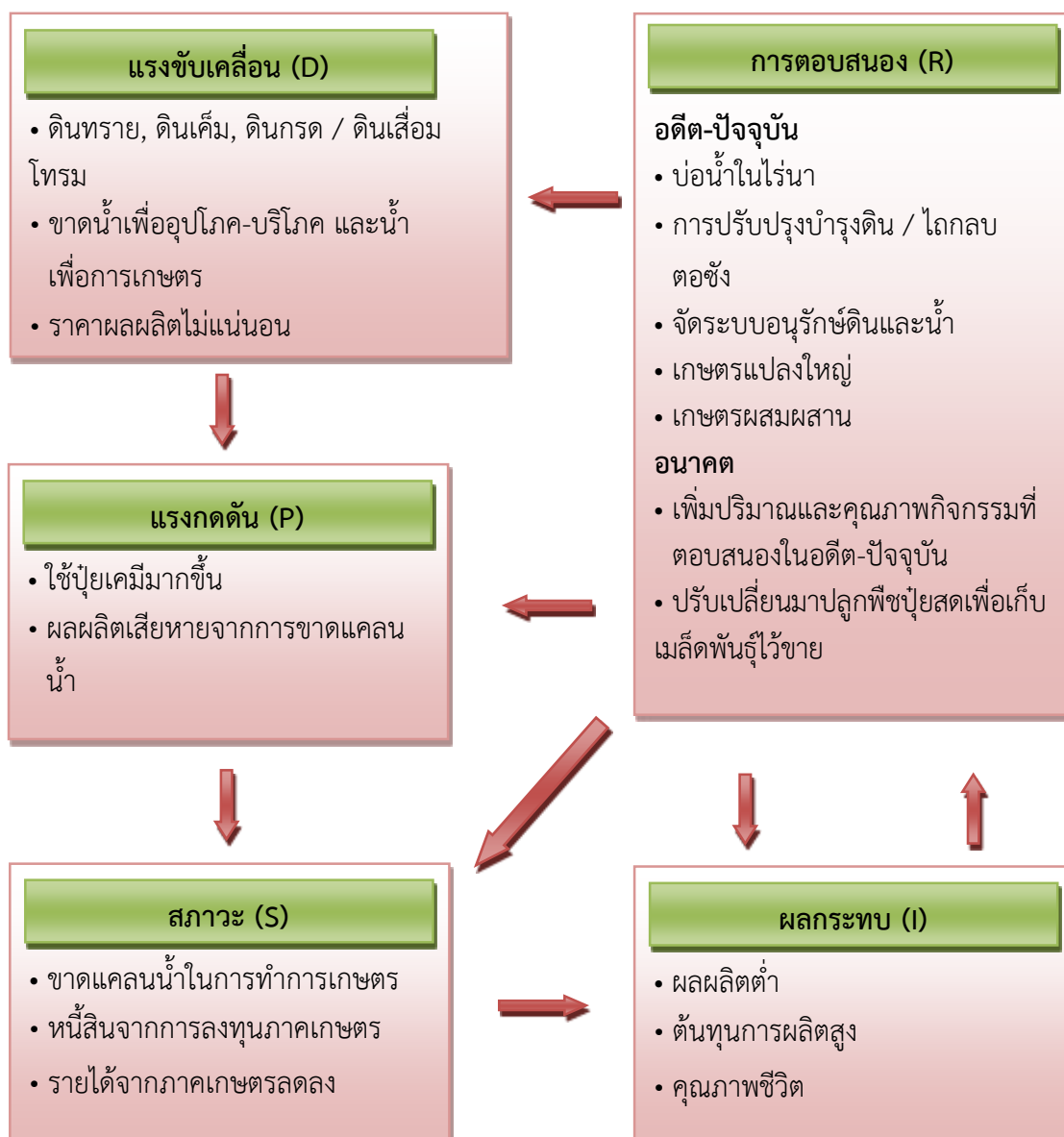
ความต้องการของเกษตรกร : แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน

สาเหตุ

จากการวิเคราะห์ถึงสภาพภูมิอากาศ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ มีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,153.90 มิลลิเมตรต่อปี มีช่วงที่ขาดแคลนน้ำ คือ ช่วงเดือน ธันวาคม – เมษายน เป็นเวลาประมาณ 5 เดือน (ดังรายละเอียด ในหัวข้อ 2.5 หน้า 2-4)

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรคือ (1) บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร (2) แหล่งน้ำขนาดเล็ก และ (3) การขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และทำแก้มลิง อนึ่งบ่อน้ำในไร่นาฯ มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนาแต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบันมีจำนวน 20 บ่อ (ตารางที่ 4 – 4 รูปที่ 4 - 4) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงในเขตการใช้ที่ดินซึ่งจะมีทั้งที่นาข้าวและที่ปลูกพืชไร่ อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ เป็นต้น

อนึ่ง การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น มีสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบว่ามีดิน 9 ชุดดิน 12 หน่วยแผนที่ โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประกอบด้วยพืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลวังตะเฒ่า ได้แก่ ข้าว พืชไร่ ไม้ยืนต้น และไม้ผลบางชนิด พืชที่มีอนาคตทั้งด้านคุณภาพและราคาตลาด (Promising crop) ได้แก่ มะม่วง พืชทางเลือกเพิ่มเติมในอนาคต ได้แก่ ทุเรียน มังคุด ลิ้นจี่ และพืชสมุนไพร

5.3 ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด (บัณฑิต ต้นศิริ และคำรณ ไทรพิทักษ์ 2542) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

AC-mw,col-sLB Si-mw-sLB Re-col-sLA Lah-fl-sLA Ndg-sLB Ptc-mw-sLB Ptk-sLB มีข้อจำกัดด้านความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช(m)

Pu-fl-sLB Si-sLB Si-col-sLB Si-gm-sLB/b Kg-tks-sLB มีข้อจำกัดด้านความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช(m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ข้าวโพด

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

AC-mw,col-sLB มีข้อจำกัด คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช(m)

Kg-tks-sLB Si-col-sLB Si-gm-sLB/b Pu-fl-sLB Si-sLB มีข้อจำกัด ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช(m)

Lah-fl-sLA Ndg-sLB Ptc-mw-sLB Ptk-sLB Re-col-sLA Si-mw-sLB มีข้อจำกัด คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช(m)

มันสำปะหลัง

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

AC-mw,col-sLB มีข้อจำกัด คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการ
ดัดแปลงธาตุอาหาร(n)

Kg-tks-sLB Pu-fl-sLB Si-col-sLB Si-sLB Si-gm-sLB/b มีข้อจำกัดคือ ความจุในการดัดแปลงธาตุอาหาร(n)
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Lah-fl-sLA Ndg-sLB Ptc-mw-sLB Ptk-sLB Re-col-sLA Si-mw-sLB มีข้อจำกัด คือ ความเป็น
ประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดัดแปลงธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของ
ธาตุอาหาร(s)

อ้อย

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

AC-mw,col-sLB Lah-fl-sLA Ndg-sLB Ptc-mw-sLB Ptk-sLB Re-col-sLA Si-mw-sLB มีข้อจำกัด คือ
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดัดแปลงธาตุอาหาร(n) ความเป็น
ประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Si-sLB Pu-fl-sLB Si-col-sLB Si-gm-sLB/b Kg-tks-sLB มีข้อจำกัดคือความจุในการดัดแปลงธาตุอาหาร(n)
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

ยางพารา

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

AC-mw,col-sLB มีข้อจำกัด คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการ
ดัดแปลงธาตุอาหาร(n)

Kg-tks-sLB Si-sLB Si-col-sLB Si-gm-sLB/b Pu-fl-sLB มีข้อจำกัดคือความจุในการดัดแปลงธาตุอาหาร
(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Lah-fl-sLA Si-mw-sLB Ptc-mw-sLB Ptk-sLB Re-col-sLA Ndg-sLB มีข้อจำกัด คือ ความเป็น
ประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดัดแปลงธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของ
ธาตุอาหาร(s)

ปาล์ม

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

AC-mw,col-sLB มีข้อจำกัดคือความจุในการดัดแปลงธาตุอาหาร(n)

Kg-tks-sLB Lah-fl-sLANdg-sLB Ptc-mw-sl BPTk-sLB Pu-fl-sLB Re-col-sLA Si-col-sLB Si-gm-sLB/b
Si-mw-sLB Si-sLB มีข้อจำกัดคือความจุในการดัดแปลงธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

ทุเรียน มังคุด

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

AC-mw,col-sLB Re-col-sLA Lah-fl-sLA Ndg-sLB Ptc-mw-sLB Ptk-sLB มีข้อจำกัด คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Kg-tks-sLB Si-sLB Si-col-sLB Si-gm-sLB/b Si-mw-sLB Pu-fl-sLB มีข้อจำกัดคือความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

ลำไย

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

AC-mw,col-sLB มีข้อจำกัดคือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Kg-tks-sLB Lah-fl-sLA Ndg-sLB Ptc-mw-sLB Ptk-sLB Pu-fl-sLB Re-col-sLA Si-col-sLB Si-gm-sLB/b Si-mw-sLB Si-sLB มีข้อจำกัดคือความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

ลิ้นจี่

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

AC-mw,col-sLB Kg-tks-sLB Lah-fl-sLA Ndg-sLB Ptc-mw-sLB Ptk-sLB Pu-fl-sLB Re-col-sLA Si-col-sLB Si-gm-sLB/b Si-mw-sLB Si-sLB มีข้อจำกัดคือความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

กล้วย

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S1)

AC-mw,col-sLB

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Kg-tks-sLB Lah-fl-sLA Ndg-sLB Ptc-mw-sLB Ptk-sLB Pu-fl-sLB Re-col-sLA Si-col-sLB Si-gm-sLB/b Si-mw-sLB Si-sLB มีข้อจำกัดคือ) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

ไผ่

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S1)

AC-mw,col-sLB

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Kg-tks-sLB Lah-fl-sLA Ndg-sLB Ptc-mw-sLB Ptk-sLB Pu-fl-sLB Re-col-sLA Si-col-sLB Si-gm-sLB/b Si-mw-sLB Si-sLB มีข้อจำกัดคือ) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

ลัก

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S1)

AC-mw,col-sLB

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Kg-tks-sLB Lah-fl-sLA Ndg-sLB Ptc-mw-sLB Ptk-sLB Pu-fl-sLB Re-col-sLA Si-col-sLB Si-gm-sLB/b Si-mw-sLB Si-sLB มีข้อจำกัดคือ) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

หม่อน

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S1)

AC-mw,col-sLB

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

Kg-tks-sLB Lah-fl-sLA Ndg-sLB Ptc-mw-sLB Ptk-sLB Pu-fl-sLB Re-col-sLA Si-col-sLB Si-gm-sLB/b Si-mw-sLB Si-sLB มีข้อจำกัดคือ) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

ชิง

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

AC-mw,col-sLB ข้อจำกัด คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

Kg-tks-sLB มีข้อจำกัดคือความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Si-mw-sLB Ptc-mw-sLB Lah-fl-sLA ข้อจำกัด คือความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Ptk-sLB ข้อจำกัด คือความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) สภาวะหยั่งลึกของราก(r)

Si-col-sLB Si-sLB Si-gm-sLB/b มีข้อจำกัดคือความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Re-col-sLA Ndg-sLB ข้อจำกัด คือความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

ฟ้าทะลายโจร

ชั้นความเหมาะสมปานกลาง (S2)

AC-mw,col-sLB มีข้อจำกัด คือความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

Kg-tks-sLB Pu-fl-sLB มีข้อจำกัดคือความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)

Lah-fl-sIA Si-mw-slB Ptc-mw-slB มีข้อจำกัด คือความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช (o) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s)
Ptk-slB มีข้อจำกัด คือความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o) ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร(s) สภาวะความแห้งแล้งของราก(r)
Si-col-slB Si-slB Si-gm-slB/b มีข้อจำกัด คือความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร(n)

ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

Re-col-sIA Ndg-slB มีข้อจำกัด คือความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช(o)

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมของดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ชุดดิน	ข้าว	ข้าวโพด	มัน สำปะหลัง	อ้อย	ยาง	ปาล์ม	ทุเรียน มังคุด	ลำไย	ลิ้นจี่	กล้วย	ไผ่	สั้ก	หม่อน	ชิง	ฟ้าทะลาย โจร
AC-mw,col- slB	S3m	S2onm	S2on	S2son	S2on	S2n	S2osn	S2s	S2sn	S1	S1	S1	S1	S2on	S2on
Kg-tks-slB	S3om	S2snm	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2sn	S2sn
Lah-fl-slA	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2osn	S2osn
Ndg-slB	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S3o	S3o
Ptc-mw-slB	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2osn	S2osn
Ptk-slB	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2osnr	S2osnr
Pu-fl-slB	S3om	S2snm	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2sn	S2sn
Re-col-slA	S3m	S2osnm	S2osn	S2osn	S2osn	S2sn	S2osn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S3o	S3o
Si-col-slB	S3om	S2snm	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2n	S2n
Si-gm-slB/b	S3om	S2snm	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2n	S2n
Si-mw-slB	S3m	S2osnm	S2son	S2osn	S2osn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2osn	S2osn
Si-slB	S3om	S2snm	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2s	S2s	S2s	S2s	S2n	S2n

หมายเหตุ : ชั้นความเหมาะสม S1 = ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง S2 = ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง

S3 = ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย N = ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม

o=ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนที่มีต่อรากพืช

s=ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

n=ความจุในการดึงดูดธาตุอาหาร

r=สภาวะหยั่งลึกของราก

e= ความเสียหายจากการกัดกร่อน

m=ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

t=อุณหภูมิ

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”¹⁾ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก”

6.2 นโยบายแห่งรัฐ ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ได้กำหนดไว้ตามกรอบของนโยบายแห่งรัฐ ดังรายละเอียดในตารางที่ 6-1

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักร ไทย พ.ศ. 2560	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของ พื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม
3	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและ เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศ ประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 :ฐ) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและ
กลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาส
ต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29
พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/แผนการ ปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
4	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่าง ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อหลัการพัฒนา อย่างยั่งยืน
5	นโยบายและแผนการบริหาร จัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
6	ยุทธศาสตร์ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการน้ำเพื่อการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาที่ดินเพื่อการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 3 การใช้หลักพอเพียงประยุกต์กับการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 4 การยกระดับการแปรรูปข้าวหอมมะลิ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การยกระดับการแปรรูปข้าวเหนียว ยุทธศาสตร์ที่ 6 การขับเคลื่อนขีดความสามารถเพื่อเพิ่มผลิตภาพ การเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีศักยภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 7 การยกระดับการผลิตอ้อย ยุทธศาสตร์ที่ 8 การยกระดับการผลิตมันสำปะหลัง ยุทธศาสตร์ที่ 9 การแปรรูปยางพารา ยุทธศาสตร์ที่ 10 การผลิตโคเนื้อ ยุทธศาสตร์ที่ 11 การผลิตโคนม และผลิตภัณฑ์นม ยุทธศาสตร์ที่ 12 การส่งเสริมสมรรถนะและเสริมสร้างศักยภาพของ เกษตรกร และกลุ่มสถาบันการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 13 การใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาการแปรรูปและการตลาด เพื่อสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์
7	แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการค้า การบริการ การลงทุนและ การพัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
8	แผนพัฒนาจังหวัดชัยภูมิ (พ.ศ. 2560-2579)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ รากฐานตามศาสตร์พระราชาสู่การแข่งขันอย่างยั่งยืน
9	แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลโคกมั่งงอย	ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเกษตร เกษตรอินทรีย์ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 :ฐ) ได้หมายเหตุว่า “ประมวล
และกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทาน
ในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่
เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด

6.3 แผนการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ดังนี้ (ตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1)

6.3.1 เขตพื้นที่ป่าไม พื้นที่ในเขตนี้เป็นพื้นที่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ กำหนดเป็นเขตคงสภาพ ป่านอกเขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี (หน่วยแผนที่ 14) มีเนื้อที่ประมาณ 2,323 ไร่ หรือร้อยละ 6.02 ของเนื้อที่ตำบล มีสภาพป่าเป็นป่าผลัดใบสมบูรณ์และป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงค่อนข้างราบเรียบ พื้นที่มีขนาดเล็กอยู่บริเวณใกล้ชุมชนและแหล่งน้ำ ชุมชนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงใช้ประโยชน์จากการหาของป่า จึงควรรักษาไว้ใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือจัดทำเป็นป่าชุมชน

ขอเสนอแนะ ปกป้องและรักษาสภาพป่าไมให้คงความสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากไม้และของปารวมกันอย่างพอเพียง และยั่งยืน

6.3.2 เขตเกษตรกรรม มีเนื้อที่ประมาณ 31,060 ไร่ หรือร้อยละ 80.47 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรกรรม เขตนี้กำหนดขึ้นเพื่อการพัฒนาทางด้านการเกษตรเป็นหลัก เป็นเขตเศรษฐกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ในตำบล พื้นที่ในเขตนี้จัดเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพการผลิตสูงเหมาะสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อการแข่งขันและทำการเพาะปลูกเพื่อการดำรงชีพในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง

1.เขตทำนา เนื้อที่ประมาณ 22,368 ไร่ หรือร้อยละ 57.95 ของเนื้อที่ตำบล เขตนี้เพาะปลูก โดยอาศัยน้ำฝน มีสภาพเป็นพื้นที่ลุ่มและที่ดอน

- เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม (หน่วยแผนที่ 221) มีเนื้อที่ 14,653 ไร่ หรือร้อยละ 37.96 ของเนื้อที่ ตำบล

ดินในเขตการใช้ที่ดินนี้ ได้แก่ ชุดดินละหานทราย โนนแดง และร้อยเอ็ด ที่มีเนื้อดินบน เป็นดินร่วน ร่วนปนทราย ถึงดินเหนียวปนทรายแป้ง สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในระดับต่ำ ปฏิกิริยาของดินเป็นกรดจัด มีความเหมาะสมปานกลางสำหรับปลูกข้าว โดยมี ข้อจำกัดด้านปริมาณธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุใน ดินและพืชจากเกลือ ซึ่งมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของข้าว ด้านปริมาณธาตุอาหารที่ดินสามารถ ดูดซับและการปลดปล่อยธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ซึ่งจะมีผลทางอ้อมต่อการเจริญเติบโตของ พืช และด้านค่าปฏิกิริยาของดินจะมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อขบวนการย่อยสลาย อินทรีย์วัตถุในดิน

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1.ผลผลิตต่ำเนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ และขาดการปรับปรุง บำรุงดิน ส่งผลให้ข้าวเจริญเติบโตได้ไม่สมบูรณ์และให้ผลผลิตต่ำ

2. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่ม ผลผลิตเป็นสำคัญ จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน

3.ปัญหาจากความเค็มของดินในช่วงขาดแคลนน้ำในระยะเพาะปลูก

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่ กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1) ให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารทางดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอด ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพของดิน ด้วยวัสดุปุ๋ย

2) การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำ ในพื้นที่ หรือการจัดทำแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

3) หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีวิธีการจัดการ ดังนี้

- ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อธาตุอาหารในดิน และส่งเสริมการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ ดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บ ตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่า การวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกร การส่งเสริม

การใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับ คำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง รวมถึงการส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี

- ส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับคำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง โดยกรมพัฒนาที่ดิน สามารถจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงให้แก่เกษตรกร ให้เกิดความเข้าใจในการเลือกใช้สูตรปุ๋ยและใส่ในอัตราที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการจัดการปุ๋ยรายแปลง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และ สารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (สับร้าว, ปอเทือง) รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล หายโศก สนับสนุนพื้นที่ดำเนินการ กลุ่มเกษตรกร และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ

- เขตทำนาพื้นที่ดอน (หน่วยแผนที่ 231) มีเนื้อที่ 7,715 ไร่ หรือร้อยละ 19.99 ของเนื้อที่ตำบล

ดินในเขตการใช้ที่ดินนี้เป็น ชุดดินกำบัง ปักธงชัย พระทองคำ และสีคิ้ว ซึ่งเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ดินทรายปนดินร่วน ถึงทรายจัด ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ความสามารถในการกักเก็บน้ำของดินต่ำ มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในระดับต่ำมาก ปฏิกริยาของดินเป็นกรดจัดถึงกรด มีความเหมาะสมน้อย(S3) ถึงไม่มีความเหมาะสม (N) สำหรับการปลูกข้าว เพราะข้อจำกัดด้านเนื้อดินที่เป็นดินทรายปนดินร่วน ความสามารถในการกักเก็บน้ำของดินต่ำ ปริมาณธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดิน ซึ่งมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของข้าว ด้านปริมาณธาตุอาหารที่ดินสามารถดูดยึดและการปลดปล่อยธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ซึ่งจะมีผลทางอ้อมต่อการเจริญเติบโตของพืช และด้านค่าปฏิกริยาของดินจะมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อขบวนการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1. ผลผลิตต่ำเนื่องจากพื้นที่ไม่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว สาเหตุจากดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน
2. ปัญหาเนื้อดินมีความสามารถในการกักเก็บน้ำต่ำ พื้นที่มีการตัดแปลงพื้นที่ทำนา ทำให้เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำในระยะฝนทิ้งช่วง
3. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นสำคัญ จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1. แนวทางการจัดการเพื่อแก้ปัญหาเนื้อดินมีความสามารถในการกักเก็บน้ำต่ำ ได้แก่ จัดทำคันดินกักเก็บน้ำและปรับพื้นที่ ซึ่งมีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถ สนับสนุน ได้แก่ โครงการงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม-ดอน โดยมีกิจกรรมย่อยที่เกี่ยวข้อง คือ งานปรับปรุงแปลงนา ลักษณะที่ 1 งานขุดลอกแหล่งน้ำ งานทำทางลำเลียงในไร่นา และการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของคันดิน

2. การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลน ได้แก่ การจัดทำแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

3. ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตจากการทำนาเป็นพืชชนิดอื่น ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ หรือส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสาน โดยรัฐสนับสนุนแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา รวมทั้งปัจจัยการผลิตอื่นๆ ในรายที่เกษตรกรสมัครใจปรับเปลี่ยน

4. ให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารทางดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพของดินด้วยวัสดุปุ๋ย

5. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีวิธีการจัดการ ดังนี้

- ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อดูธาตุอาหารในดิน และส่งเสริมการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่า การวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกร การส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับ คำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง รวมถึงการส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี

- ส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับคำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง โดยกรมพัฒนาที่ดิน สามารถจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงให้แก่เกษตรกร ให้เกิดความเข้าใจในการเลือกใช้สูตรปุ๋ยและใส่ในอัตราที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการจัดการปุ๋ยรายแปลง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และ สารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช

2.เขตปลูกพืชไร่ (หน่วยแผนที่ 222)

เนื้อที่ 6,670 ไร่ หรือร้อยละ 17.28 ของเนื้อที่ตำบล สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันปลูกอ้อย มันสำปะหลัง และพืชไร่ผสม มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลาดเล็กน้อย เนื้อส่วนใหญ่เป็นดินทรายปนดินร่วนถึงเป็นทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกพืชไร่

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1. ผลผลิตต่ำเนื่องจาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน

2. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นสำคัญ จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1. ให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารทางดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพของดินด้วยวัสดุปุ๋ย

2. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีวิธีการจัดการ ดังนี้

- ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อธาตุอาหารในดิน และส่งเสริมการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่า การวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกร การส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับ คำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง รวมถึงการส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี

- ส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับคำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง โดยกรมพัฒนาที่ดิน สามารถจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงให้แก่เกษตรกร ให้เกิดความเข้าใจในการเลือกใช้สูตรปุ๋ยและใส่ในอัตราที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการจัดการปุ๋ยรายแปลง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และ สารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช

3.เขตปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผล (หน่วยแผนที่ 234)

มีเนื้อที่ 1,478 ไร่ หรือร้อยละ 3.83 ของเนื้อที่ตำบล สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันส่วนใหญ่ปลูกยูคาลิปตัส ยางพารา ไม้ และไม้ผล ได้แก่ มะม่วง และไม้ผลผสม มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เนื้อส่วนใหญ่เป็นดินร่วนเหนียวปน ถึง ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1. ผลผลิตต่ำเนื่องจาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์และปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน

2. เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำในระยะฝนทิ้งช่วง

3. ปัญหาด้านทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นสำคัญ จึงมีการใช้ปุ๋ยเคมีที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1. ให้คำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารทางดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และสารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) ส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพของดินด้วยวัสดุปุ๋ย

2. การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลน ได้แก่ การจัดทำแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

3. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิต โดยมีวิธีการจัดการ ดังนี้

- ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อดูธาตุอาหารในดิน และส่งเสริมการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่า การวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกร การส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับ คำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง รวมถึงการส่งเสริมให้ เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี

- ส่งเสริมการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงเพื่อรับคำแนะนำการจัดการปุ๋ยที่มีความจำเพาะเป็นรายแปลง โดยกรมพัฒนาที่ดิน สามารถจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้โปรแกรมปุ๋ยรายแปลงให้แก่เกษตรกร ให้เกิดความเข้าใจในการเลือกใช้สูตรปุ๋ยและใส่ในอัตราที่ถูกต้อง ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการจัดการปุ๋ยรายแปลง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ซึ่งกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่สามารถสนับสนุน ได้แก่ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารอินทรีย์ทดแทน

สารเคมี โดยการสนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ และ สารชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) รวมถึงส่งเสริมการไถกลบตอซังพืช

4.เขตปศุสัตว์ (หน่วยแผนที่ 27) มีเนื้อที่ 205 ไร่ หรือร้อยละ 0.53 ของเนื้อที่ตำบล ใช้พื้นที่เป็น โรงเรือนและทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

5.เขตประมง(หน่วยแผนที่ 28) มีเนื้อที่ 339 ไร่ หรือร้อยละ 0.88 ของเนื้อที่ตำบล ใช้พื้นที่เป็น บ่อเลี้ยงปลา

6.3.3 เขตชุมชน ในพื้นที่ตำบลโคกมั่งงอย จำแนกเป็น เขตชุมชนชนบท (หน่วยแผนที่ 3) มีเนื้อที่ประมาณ 1,922 ไร่ หรือร้อยละ 4.98 ของเนื้อที่ตำบล ซึ่งมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นหมู่บ้าน สถานที่ราชการ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และเส้นทางคมนาคม ซึ่งชุมชนส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นสวนผสมปะปนอยู่กับที่อยู่อาศัยหรือหมู่บ้าน ไม้ผลผสมและพืชสวนผสมอื่นๆ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้ดีขึ้นและกระจายอย่างทั่วถึง พื้นที่ที่เป็นไม้ผลผสมในหมู่บ้านควรพัฒนากระบวนการผลิตไม้ผลและพืชผัก โดยส่งเสริมการผลิตพืชปลอดสารพิษ เพิ่มศักยภาพการผลิตโดยปรับปรุงโครงสร้างของดิน ด้วยการปลูกพืชตระกูลถั่วในพื้นที่ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี ตลอดจนการพัฒนาบ่อน้ำในไร่นาสนับสนุนการปลูกไม้ผล ปลูกพืชสวนผสม และพืชผัก ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน ไร่นาสวนผสม เพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกรรายย่อย

6.3.4 เขตแหล่งน้ำ (หน่วยแผนที่ 4) เป็นแหล่งน้ำต่างๆ อยู่นอกพื้นที่เขตป่าไม้ตามกฎหมาย มีเนื้อที่ประมาณ 1,579 ไร่ หรือร้อยละ 4.09 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่แหล่งน้ำตามธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

ปัญหาในพื้นที่เขตนี้ ได้แก่ แหล่งน้ำเหล่านี้ตื้นเขิน ที่เกิดจากตะกอนดินไหลลงแหล่งน้ำ ทำให้ปริมาณการเก็บกักน้ำลดลง ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรงในระยะฝนทิ้งช่วงและในฤดูแล้งทั้งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคและน้ำสำหรับการทำการเกษตร

แนวทางการใช้ที่ดิน ดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่จัดสร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขิน และถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลองไม่ทิ้งขยะ หรือน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้มีจำนวนมากพอและการกระจายมากขึ้น เพื่อช่วยในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

การจัดการที่ดินในอนาคตและกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

- 1.พัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

2. อนุรักษ์และส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก สนับสนุนพื้นที่ดำเนินการ และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ

6.3.5 เขตพื้นที่เฉพาะ (หน่วยแผนที่ 5) จำแนกเป็นเขตรักษาสมดุลเพื่อรักษาสิงแวดล้อม มีเนื้อที่ประมาณ 1,712 ไร่ หรือร้อยละ 4.44 ของเนื้อที่ตำบล สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน ได้แก่ ทุ่งหญ้า สลับไม้พุ่ม/ป่าละเมาะ พื้นที่ลุ่ม พื้นที่ถม เป็นต้น กระจายอยู่ทั่วทั้งพื้นที่ตำบล

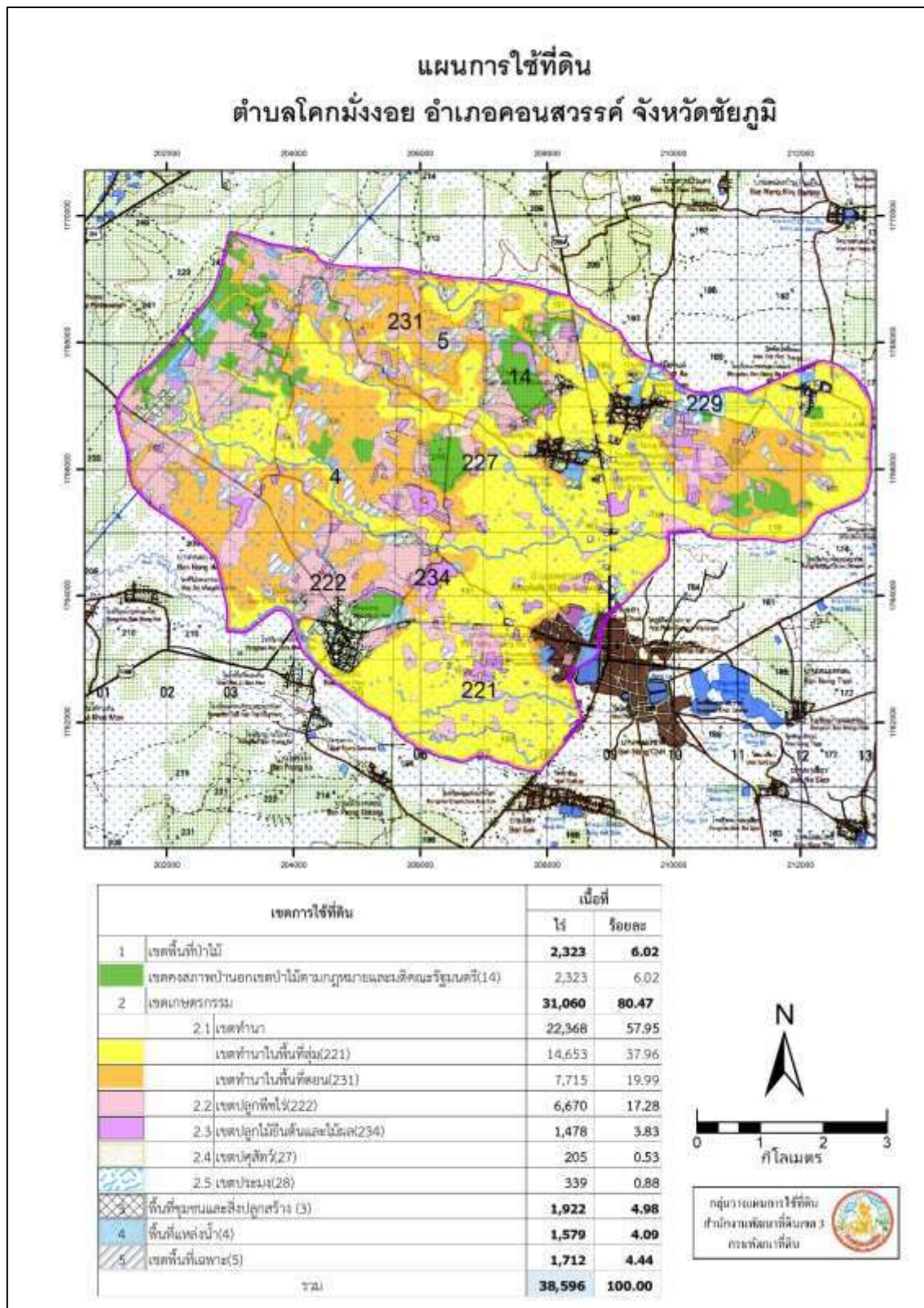
การจัดการที่ดินในอนาคต บริเวณพื้นที่ซึ่งเป็นที่สาธารณประโยชน์ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ควรมีการตรวจสอบ ป้องกันและดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกยึดครองพื้นที่ในเขตนี้ เพราะเป็น ที่สาธารณประโยชน์ และสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับการนำที่ดินมาใช้ด้านเกษตรกรรม ควรคงสภาพไว้เพื่อการรักษาสมดุลทางนิเวศต่อไป

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1 เขตพื้นที่ป่าไม้	23,323	6.02
เขตคงสภาพป่านอกเขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี(14)	23,323	6.02
2 เขตเกษตรกรรม	31,060	80.47
2.1 เขตทำนา	22,368	57.95
เขตทำนาในพื้นที่ลุ่ม(221)	14,653	37.96
เขตทำนาในพื้นที่ดอน(231)	7,715	19.99
2.2 เขตปลูกพืชไร่(222)	6,670	17.28
2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผล(234)	1,478	3.83
2.4 เขตปศุสัตว์(27)	205	0.53
2.5 เขตประมง(28)	339	0.88
3 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (3)	1,922	4.98
4 พื้นที่แหล่งน้ำ(4)	1,579	4.09
5 เขตพื้นที่เฉพาะ(5)	1,712	4.44
รวม	38,596	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

6.4 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

การจัดทำระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดินได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ประโยชน์ที่ดิน เศรษฐกิจและสังคม นโยบายของรัฐ เพื่อประกอบการพิจารณา กำหนดรูปแบบและ/หรือระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมกับการใช้ที่ดินให้ถูกต้องเหมาะสมกับศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ ได้จัดทำระบบการปลูกพืชขึ้นใหม่ ดังนี้ (รูปที่ 6-2) เขตทำนาเริ่มเพาะปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน หลังจากเก็บเกี่ยวจะมีการปลูกพืชไร่ เช่น ปอเทือง ถั่วพราง เขตปลูกพืชไร่ ให้มีการปลูกพืชปุ๋ยสดแซมในแปลง ในเขตไม้ผล/ไม้ยืนต้น ให้มีการปลูกพืชปุ๋ยสดแซมในแปลง หรือให้เป็นเกษตรผสมผสานและ/หรือเกษตรอินทรีย์

เดือน ระบบเกษตร	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
นา	พืชปุ๋ยสด				หอมมะลิ 105							
พืชไร่	มันสำปะหลัง, อ้อย,											
	ปลูกพืชปุ๋ยสดแซมในแปลง											
ไม้ผล, ไม้ยืน	ยูคาลิปตัส,,มะม่วง, กัลย, ไม้ยืนต้นผสม, ไม้ผลผสม											
	ปลูกพืชปุ๋ยสดแซมในแปลง / เกษตรผสมผสาน / เกษตรอินทรีย์											

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

การวิเคราะห์ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน พบว่า เป็นการปลูกพืชที่เหมาะสมกับ ศักยภาพของดิน และมีการใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างคุ้มค่า เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ทั้งนี้ได้มีการเปรียบเทียบระบบ ตารางที่ 6-3

ตารางที่ 6-3 ตั้งอย่างการเปรียบเทียบระบบการปลูกพืชก่อนและหลังมีแผนการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	ระบบการปลูกพืชปัจจุบัน	ระบบการปลูกพืชหลังมีแผนการใช้ที่ดิน
เขตทำนา	นาปี	นาปี/ปอเทือง
เขตปลูกพืชไร่	มันสำปะหลัง, อ้อย	มันสำปะหลัง, อ้อย / ปลูกพืชปุ๋ยสดแซมในแปลง
เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล	ยูคาลิปตัส มะม่วง กล้าย	ยูคาลิปตัส สัก หม่อน ไม้, ลิ้นจี่ มะม่วง น้อยหน่า กล้าย มะขาม ลำไย ฝรั่ง ขนุน / ปลูกพืชปุ๋ยสดแซมในแปลง / เกษตรผสมผสาน/ เกษตรอินทรีย์

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ แล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองบัวบานไปเสนอต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกมั่งงอย เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายการมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

7.2.1 จำนวนกิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการในตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

7.2.2 จำนวนโครงการวิจัยร่วมกับส่วนราชการอื่นในตำบลโคกมั่งงอย อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ดังตารางที่ 7-1 และ 7-2

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำห้วยยางหวาย – ห้วยชีเหล็ก	1. แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	227,700
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	2. จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	34,000
2.1 เขตทำนาข้าว	3. ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	750
2.2. เขตปลูกพืชไร่	4. ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	5,000
2.3. เขตปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผล	5. ผลิตจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	89,250
2.4 เขตปศุสัตว์	6. ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	1,800
2.5 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	7. การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทานฯ	34,000
	8. รณรงค์ไถกลบตอซัง	20,000
	9. พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์	24,500
	10. พัฒนากลุ่มเกษตรกรโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	50,000
	11. การผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูก	120,000
	12. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	4,000
	13. การพัฒนาหมอดินอาสาและหมอดินน้อย	4,550
	14. จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-map	480,000

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินร่วมกับส่วนราชการอื่น

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน	กิจกรรมของหน่วยงานที่สนับสนุน
1. เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำห้วยยางห้วย – ห้วยชีเหล็ก 2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 2.1 เขตทำนาข้าว 2.2. เขตปลูกพืชไร่ 2.3. เขตปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผล 2.4 เขตปศุสัตว์ 2.5 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1. แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 2. จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ 3. ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด 4. ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 5. ผลิตภัณฑ์เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 6. ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน 7. การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทานฯ 8. รณรงค์ไกลบตอซัง 9. พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ 10. พัฒนากลุ่มเกษตรกรโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ 11. การผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูก 12. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน 13. การพัฒนาหมอดินอาสาและหมอดินน้อย 14. จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-map	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชัยภูมิ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ) 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าว และการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) 4. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 5. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร) 6. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) 7. ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ) 8. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (โครงการชลประทานชัยภูมิ)

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ แผน 4 ปี (ปี 2565 - 2568)
หน่วยงาน.....สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ.....

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย				รวม	งบประมาณ				รวม
			2565	2566	2567	2568		2565	2566	2567	2568	
1. เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำห้วย ยางหวาย – ห้วยชีเหล็ก 2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 2.1 เขตทำนาข้าว 2.2. เขตปลูกพืชไร่ 2.3. เขตปลูกไม้ยืนต้นและ ไม้ผล 2.4 เขตปศุสัตว์ 2.5 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1.การบริหารน้ำ											
	1.1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	11	15	15	15	56	227,700	310,500	310,500	310,500	1,159,200
	2. การปรับปรุงบำรุงดิน											
	2.1 จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม- ดอน	ไร่	-	2,000	-	2,000	4,000	-	1,500,000	-	1,500,000	3,000,000
	2.2 โครงการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	-	100	-	100	200	-	170,000	-	170,000	340,000
	2.3 จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	ตัน	20	20	20	20	80	34,000	34,000	34,000	34,000	136,000
	2.4 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	50	50	50	50	200	750	750	750	750	3,000
	2.5 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	1,000	1,000	1,000	1,000	4,000	5,000	5,000	5,000	5,000	20,000
	2.6 ผลิตจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	3	3	3	3	12	89,250	89,250	89,250	89,250	357,000
	2.7 ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุง ดิน	ไร่	120	120	120	120	480	1,800	1,800	1,800	1,800	7,200
	2.8 การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน	ตัน	10	10	10	10	40	34,000	34,000	34,000	34,000	136,000
	2.9 อนุรักษ์โลกใบเขียว	แปลง	1	1	1	1	4	20,000	20,000	20,000	20,000	80,000
	2.10 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์	กลุ่ม	5	5	5	5	20	24,000	24,000	24,000	24,000	98,000
	2.11 พัฒนากลุ่มเกษตรกร โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	ราย	20	20	20	20	80	5,000	5,000	5,000	5,000	200,000

แผนการใช้ที่ดินตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ แผน 4 ปี (ปี 2565 - 2568) (ต่อ)
หน่วยงาน.....สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ.....

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย				รวม	งบประมาณ				รวม
			2565	2566	2567	2568		2565	2566	2567	2568	
1. เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำห้วย ยางหวาย – ห้วยขี้เหล็ก 2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 2.1 เขตทำนาข้าว 2.2. เขตปลูกพืชไร่ 2.3. เขตปลูกไม้ยืนต้นและ ไม้ผล 2.4 เขตปศุสัตว์ 2.5 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	3. พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของ ดิน											
	3.1 ผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูก	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	400,000	120,000	120,000	120,000	120,000	480,000
	4. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน											
	4.1 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	แห่ง	1	1	1	1	1	4,000	4,000	4,000	4,000	16,000
	5.การพัฒนาหมอดินอาสาและหมอดินน้อย											
	5.1 อบรมหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน	ราย	13	13	13	13	52	4,550	4,550	4,550	4,550	18,200
	5.2 อบรมหมอดินอาสาประจำตำบล	ราย	1	1	1	1	1	2,000	2,000	2,000	2,000	8,000
	6. พัฒนาพื้นที่เพื่อการสนับสนุนการปรับเปลี่ยน การผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	ไร่	240	240	240	240	960	480,000	480,000	480,000	480,000	1,920,000
รวม								1,097,550	2,850,350	1,180,350	2,850,350	7,978,600

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. 2548. **แผนที่ขอบเขตการปกครอง**. กระทรวงมหาดไทย
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2548. **รายงานการจัดการทรัพยากรดิน เพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจหลักตามกลุ่มชุดดิน**. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2548. **รายงานการจัดการทรัพยากรดิน เพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจหลักตามกลุ่มชุดดิน เล่มที่ 1 ดินบนพื้นที่ราบต่ำและเล่มที่ 2 ดินบนพื้นที่ดอน**. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมพัฒนาที่ดิน. **การผลิตปุ๋ยหมักโดยใช้สารเร่ง พด.1 และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำโดยใช้สารเร่ง พด.2**. เอกสารคำแนะนำครั้งที่ 1/2548. (เอกสารแผ่นพับ) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมอุตุวิทยวิทยา. 2548. **สถิติภูมิอากาศจังหวัดชัยภูมิ**. กระทรวงคมนาคม
- กองวางแผนการใช้ที่ดิน. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. **แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2551-2553)**. กระทรวงมหาดไทย.
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโคกมั่งงอย สำนักงานเกษตรอำเภอคอนสวรรค์. **แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ปี 2550**. สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยภูมิ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 2 สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. 2549. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดินจังหวัดชัยภูมิ**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ส่วนสำรวจจำแนกดินที่ 3 สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. 2549. **แผนที่ชุดดินจังหวัดชัยภูมิ**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. 2548. **ลักษณะและสมบัติของชุดดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 67 หน้า.
- สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. 2550. **ปัญหาทรัพยากรดิน จังหวัดชัยภูมิ**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 30 หน้า.
- สำนักงานสถิติจังหวัดชัยภูมิ. 2550. **รายงานผลการจัดทำข้อมูลสถิติเพื่อการพัฒนา อบต. พ.ศ.2550 ภายใต้โครงการจัดทำระบบข้อมูลสถิติระดับท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ**. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (เอกสารโรเนียว)
- สำนักบริหารการทะเบียน. 2550. **รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัดและอำเภอ**. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (เอกสารโรเนียว)
- องค์การบริหารส่วนตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. **แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2551-2553)**. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

ภาคผนวก

แนวทางการจัดการดินมีปัญห

ตารางผนวกที่ 1: แนวทางการจัดการดินทราย สำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ จังหวัดชัยภูมิ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง 1.พันธุ์ไวต่อช่วงแสงปลูกได้เฉพาะฤดูนาปี ได้แก่ น้ำสะกวย 19, หางยี 71, เหนียวอุบล 1, เหนียวอุบล 2, ขาวดอกมะลิ 105, เหนียวสันป่าตอง, ชุมแพ 60, ขาวปากหม้อ 148, ขาวตาแห้ง 17, กข6, กข8 และกข15 2.พันธุ์ไม่วัยต่อช่วงแสงปลูกได้ทั้งฤดูนาปีและนาปรัง ได้แก่ กข1, กข2, กข3, กข4, กข5, กข7, กข9, กข10, กข11, กข21, กข23, สุพรรณบุรี 60, พิษณุโลก 2, พิษณุโลก 60-2, ข้าวหอมคลองหลวง 1, ปทุมธานี1, สุรินทร์ และเหนียวสกลนคร 3.พันธุ์ข้าวที่ทนเค็ม ได้แก่ ขาวดอกมะลิ 105, ขาวตาแห้ง 17, คำผาย 41, แก้วรวง 88, ขาวปากหม้อ 148, กข1, กข6, กข7, กข8 และกข15	- สภาพพื้นที่นาบางแห่ง มีความลาดเทเล็กน้อย น้ำขังในกระตนาไม่สม่ำเสมอ ทำให้ขาดน้ำ - ดินค่อนข้างเป็นดินทราย และมีโครงสร้างค่อนข้างแน่นทึบ - พื้นที่ที่เป็นดินเค็ม	แก้ไขโดยปรับกระตนาให้สม่ำเสมอ ถ้าเป็นไปได้นำวิธีการจัดรูปแปลงนามาปฏิบัติ (land reshape) แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดิน ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา 1-2 ตันต่อไร่ - โกลบตอซังพืชลงดิน ได้แก่ ฟางหรือตอซังข้าว ต้นข้าวโพด หรือเศษพืชตระกูลถั่ว ในช่วงการเตรียมดิน - โกลบพืชปุ๋ยสด จากพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ โสนอัฟริกัน ถั่วพุ่ม หรือถั่วเขียว โดยใช้เมล็ดพันธุ์อัตรา 5-7 กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกก่อนทำนาเป็นระยะเวลา 35-50 วัน และเมื่อออกดอก 50 % จึงไถกลบ - ปลูกพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ กระถินยักษ์ หรือถั่วมะแฮะ บริเวณคันนา แล้วทำการตัดใบหรือกิ่งอ่อนสับกลบเป็นปุ๋ยพืชสด แนวทางแก้ไข และปรับปรุงดินเค็ม - เลือกพันธุ์ข้าวที่ทนเค็มมาปลูก - ปล่อยให้น้ำขังในแปลง 2-3 วัน แล้วระบายออก จะช่วยลดความเค็มของดินได้

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง (ต่อ)	- พื้นที่ที่เป็นดินเค็ม (ต่อ) - ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	- ปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้ ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา 4-5 ตันต่อไร่อย่างต่อเนื่อง จะทำให้ดินร่วนซุย และช่วยชะล้างเกลือออกไป ทำให้ความเค็มของดินลดลง ใส่วัสดุปรับปรุงดิน ได้แก่ แกลบ และขี้เลื่อย เป็นต้น ซึ่งอัตราการใส่แกลบที่เหมาะสม 2-5 ตันต่อไร่ เพื่อให้ดินไม่แน่นทึบ รากพืชขนไชได้สะดวก ทำให้ต้นข้าวแข็งแรงต้านทานโรคได้ดี ไถกลบพืชปุ๋ยสด ซึ่งได้แก่ โสนอัฟริกัน โสนคางคก และอื่นๆ ก่อนปลูกข้าวประมาณ 3 เดือนแล้วไถกลบเมื่อพืชปุ๋ยสดอายุ 60 วัน และพักดิน 30 วัน ก่อนปลูกข้าว - ควรปลูกไม้ยืนต้นที่ทนเค็ม เช่น ต้นกระถินออสเตรเลียบนคันนา เพื่อลดการแพร่กระจายเกลือไปยังพื้นที่ข้างเคียงที่ไม่เป็นดินเค็ม แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ - อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 13 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อไร่ และปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ โดยให้ใส่ช่วงปักดำสำหรับนาหว่านใส่หลังข้าวออก 15-20 วัน ครั้งที่ 2 ระยะข้าวแตกกอใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 13 กิโลกรัมต่อไร่ ครั้งที่ 3 ระยะออกช่อดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 13 กิโลกรัมต่อไร่

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง (ต่อ)	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	- อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวไวต่อช่วงแสง ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่หรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ ช่วงปักดำสำหรับ นาหว่านหลังข้าวออก 15-20 วัน ครั้งที่ 2 ระยะออกช่อดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่
พืชไร่ และพืชผัก	- ดินค่อนข้างเป็นทราย ความชื้นในดินต่ำ	แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดิน ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 2 ตันต่อไร่ - โกลบปุ๋ยพืชสดจากพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ ปอเทือง ถั่วพุ่ม ถั่วดำ หรือโสนต่างๆ เมื่อพืชปุ๋ยสด ออกดอกได้ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ ก่อนปลูกพืช 2 สัปดาห์ - ใช้วัสดุคลุมดิน เช่น ฟางข้าวหรือเศษพืชต่างๆ เพื่อรักษาความชื้นแกดิน - พัฒนาแหล่งน้ำเสริมเพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำทำให้ดินแห้ง โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง
มันสำปะหลัง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมีตามชนิดของพืช ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-8-20 อัตรา 75-80 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยเคมีสูตร 21-7-14 อัตรา 60 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อมันสำปะหลังอายุประมาณ 1-3 เดือน โดยใส่ข้างแถวปลูกแล้วพรวนกลบ - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยการโกลบพืชปุ๋ยสด เมื่ออายุ 60 วัน และหว่านปุ๋ยคอกก่อนปลูก

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
อ้อย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 75 กิโลกรัมต่อไร่ รองกันร่องพร้อมปลูก ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 อัตรา 40 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 0-0-60 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบ เมื่ออ้อยอายุประมาณ 2-3 เดือนสำหรับอ้อยที่จะใช้ปุ๋ยและอัตราเดียวกันและใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังจากทำการ ตัดแต่งตอ ประมาณ 1-4 สัปดาห์ ครั้งที่ 2 หลังจากใส่ครั้งแรกประมาณ 2-3 เดือน - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ อัตราเจือจาง 1:500 ฉีดพ่นแปลงปลูก และดินอ้อยทุก 20 วัน
ข้าวไร่ 1.พันธุ์ที่ไม่ไวต่อช่วงแสง ได้แก่ อาร์ 258 2.พันธุ์ที่ไวต่อช่วงแสง ได้แก่ เจ้าหอ ชีวมัจฉิน น้ำรู่ และเจ้าลิซอสนป่าตอง		- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 18-12-6 อัตรา 50-67 กิโลกรัมต่อไร่ หลังข้าวงอกแล้ว ประมาณ 20-30 วัน ครั้งที่ 2 ระบายออกช่อดอก ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 8-15 กิโลกรัมต่อไร่ - ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ หลังข้าวงอกแล้วประมาณ 20-30 วัน ครั้งที่ 2 ระบายออกช่อดอก ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 10-20 กิโลกรัมต่อไร่

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 30-50 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกรอง- กันหลุม ครั้งที่ 2 หลังปลูก 20-25 วัน หรือใส่ครั้งเดียวก่อนปลูกหรือหลังปลูก 20-25 วัน - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุกๆ 10 วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 75 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกรองกันหลุม ครั้งที่ 2 เมื่อข้าวโพดอายุ 3-4 สัปดาห์ - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตรฉีดพ่นหรือรดลงดินทุกๆ 10 วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล
ข้าวโพดฝักสด เช่น ข้าวโพดหวาน และข้าวโพดข้าวเหนียว		- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 หรือปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 35 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมี สูตร 21-0-0 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกรองกันหลุม ครั้งที่ 2 เมื่อ อายุได้ 3-4 สัปดาห์ - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุกๆ 10 วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล
ปอแก้ว		- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 55-60 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกรองกันหลุม ครั้งที่ 2 เมื่ออายุประมาณ 3-4 สัปดาห์
ยาสูบ		- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 4-16-24 อัตรา 125 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังปลูก 15-20 วัน ครั้งที่ 2 เมื่ออายุได้ 30-40 วัน

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
พืชผัก พืชผักรับประทานใบ และลำต้น เช่น คื่นช่าย ผักกาดขาว กะหล่ำปลี และกะหล่ำดอก	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือขาดธาตุอาหารบางชนิด	แก้ไขโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ดังนี้ - ใช้ปุ๋ยอินทรีย์สูตร พด.2 จำนวน 100 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง โดยเจือจางด้วยน้ำ 100 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุก 10 วัน แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมีตามชนิดของพืช ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-10-10 อัตรา 50-70 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลัง ปลูก 5-7 วัน ครั้งที่ 2 เมื่ออายุประมาณ 3 สัปดาห์
พืชผักรับประทานผล เช่น พริก มะเขือเทศ มะเขือต่างๆ และแตงต่างๆ		- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 60-70 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลัง ย้ายกล้า 7 วัน และครั้งที่ 2 หลังจากใส่ครั้งแรก 20-25 วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 อัตรา 40-55 กิโลกรัมต่อไร่ รองกันหลุม ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 25-35 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 10-15 กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากใส่ครั้งแรก 20-25 วัน หรือใส่ ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 100-110 กิโลกรัมต่อไร่ หลังปลูก 20-25 วัน
แตงโม		- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ รองกันหลุม ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 14-10-30 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อแตงโมอายุ 30 วัน - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจาง ด้วยน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุกๆ 10 วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
หอมแดง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 10-10-12 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อต้นกล้าสูงประมาณ 5 เซนติเมตร
กระเทียม		- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 10-10-15 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกใส่รองพื้น ครั้งที่ 2 หลังปลูก 30 วัน
ไม้ผล - ไม้ยืนต้น	- ดินเป็นทราย และความชื้นในดินต่ำ	- เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน โดยใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา 3-5 กิโลกรัมต่อหลุม ตอนเตรียมหลุมปลูก - ใช้วัสดุคลุมโคนต้น เช่น ฟางข้าว เศษหญ้า ใบไม้ หรือปลูกพืชคลุมดินระหว่างแถวไม้ผลหรือไม้ยืนต้น เพื่อช่วยรักษาความชื้นในดิน - พัฒนาแหล่งน้ำเสริมในการปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง ดินจะแห้งทำให้พืชที่ปลูกขาดน้ำ
มะขาม	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ตามชนิดของพืช ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยคอกอัตรา 25 กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมี ดังนี้ ยังไม่ให้ผลผลิตใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ 3 ครั้งต่อปี ให้ผลผลิตแล้วใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 0.5 กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง คือ ต้นและปลายฤดูฝน
กล้วย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก อัตรา 4.5 กิโลกรัมต่อหลุม และใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ 3 ครั้ง เมื่อกล้วยอายุ 1 เดือน 4 เดือน และระยะออกดอก

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ลำไย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยคอกอัตรา 25 กิโลกรัมต่อต้น และใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ อายุ 1-3 ปี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และ 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น อายุ 4 ปี ช่วงต้นเดือนสิงหาคมใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และ 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับใช้ปุ๋ยสูตร 0-52-34 อัตรา 0.2 กิโลกรัมต่อต้นต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่น ทุก 7 วัน ประมาณ 3 ครั้ง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน เพื่อไม่ให้ลำไยแตกใบใหม่ อายุ 5 ปี ซึ่งเป็นช่วงให้ผลผลิตให้กระตุ้นการแตกใบอ่อนชุดที่ 1 และชุดที่ 2 โดยใช้ ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น ช่วงกลางเดือน ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงพักตัวพร้อมต่อการออกดอกให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 2 กิโลกรัม ต่อต้น ช่วงติดผลใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น ก่อนเก็บผลผลิต 1 เดือน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 0-0-60 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น หลังเก็บผลผลิต ใส่ ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1.5 กิโลกรัมต่อต้นและใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น
มะม่วง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ก่อนปลูกรองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกในอัตรา 5-10 กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 0.3 กิโลกรัมต่อต้น - อายุ 3 ปี ขึ้นไป ซึ่งเป็นช่วงให้ผลผลิต จะแบ่งระยะการใส่ปุ๋ยเป็น 4 ระยะ ดังนี้ ระยะบำรุงต้นหลังเก็บเกี่ยวใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น และให้ ้ซ้ำอีกครั้ง เมื่อมะม่วงแตกใบอ่อนชุดที่ 2

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
มะม่วง (ต่อ)	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	ระยะสร้างตาดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น สำหรับมะม่วงอายุ 2-4 ปี มะม่วงอายุ 5-7 ปี ใส่อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น และมะม่วงอายุ 8 ปี ขึ้นไปใส่อัตรา 5 กิโลกรัมต่อต้น ระยะบำรุงผลใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น ระยะปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น
ยางพารา	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- รองกันหลุมด้วยปุ๋ยเคมีสูตร 0-3-0 อัตรา 170 กรัมต่อหลุมร่วมกับใส่ปุ๋ยอินทรีย์ในอัตรา 5 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ในช่วงปีที่ 2-6 ให้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อปีร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 20-8-20 โดยในปีที่ 1 ใช้ อัตรา 300 กรัมต่อต้นต่อปี ปีที่ 2 ใช้อัตรา 450 กรัมต่อต้นต่อปี ปีที่ 3 ใช้อัตรา 460 กรัมต่อต้นต่อปี ปีที่ 4 ใช้อัตรา 480 กรัมต่อต้นต่อปี ปีที่ 5 ใช้อัตรา 520 กรัมต่อต้นต่อปี ปีที่ 6 ใช้อัตรา 540 กรัมต่อต้นต่อปี - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้เศษใบยางพาราที่ร่วงหล่นทำปุ๋ยหมักสูตรพด. 1 และผสมจุลินทรีย์ป้องกันโรคราและโคนเน่าของพืชโดยใช้สูตรพด.3 โรยใส่ระหว่างแถวต้นยางพารา 100 กิโลกรัมต่อไร่ พร้อมนำปุ๋ยอินทรีย์น้ำอัตราเจือจาง 1:500 ฉีดพ่นระหว่างแถวยางพาราที่โคนต้นสูงจากพื้นดินประมาณ 2 เมตร ทุก 2 เดือน

ตารางผนวกที่ 1: (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ยูคาลิปตัส	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารใกล้เคียงกัน อัตรา 50 กรัมต่อต้นต่อครั้ง โดยใส่ 3 ครั้ง ครั้งแรกรองก้นหลุมก่อนปลูก ครั้งที่ 2 หลังปลูก 15 วัน และครั้งที่ 3 ใส่ช่วงปลายฝน เมื่อยูคาลิปตัสอายุ 2-4 ปี ให้ใส่ปุ๋ยครั้งละ 50 กรัมต่อต้น ในช่วงปลายฝน
ไม้ผล - ไม้ยืนต้น	- บางพื้นที่มีความลาดชันสูง	- พื้นที่ที่มีความชันสูง ใส่ปุ๋ยแบบหลุม โดยขุดหลุมรอบโคน หรือสองข้างลำต้นแล้วกลบ - วางแนวปลูกเป็นแถวตามแนวระดับ แล้วทำการหว่านพืชคลุมดิน

ตารางผนวกที่ 2 : แนวทางการจัดการดินตื้น สำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ จังหวัดชัยภูมิ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง 1.พันธุ์ไวต่อช่วงแสงปลูกได้เฉพาะ ฤดูนาปี ได้แก่ น้ำสะกวย 19, หางยี 71, เหนียวอุบล 1, เหนียวอุบล 2, ชุมแพ 60, ขาวดอกมะลิ 105, เหนียวสันป่าตอง, ขาวปากหม้อ 148, ขาวตาแห้ง 17, กข6, กข8 และกข15 2.พันธุ์ไม่วิถีต่อช่วงแสงปลูกได้ทั้ง ฤดูนาปี และฤดูนาปรัง ได้แก่ กข1, กข2, กข3, กข4, กข5, กข7, กข9, กข10, กข11, กข 21, กข23, กข25, สุพรรณบุรี 60, พิษณุโลก 2, พิษณุโลก 60-2, ข้าวหอม คลองหลวง 1, ปทุมธานี 1, สุรินทร์และ เหนียวสกลนคร	- เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย และเป็นดินตื้น เป็นอุปสรรคต่อการไถพรวน และรากพืช ชอนไชลงไปดินได้ยาก - ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดิน ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก อัตรา 1.5-2.0 ตันต่อไร่ ในระยะการไถเตรียมดิน ก่อนปักดำข้าว หรือปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น ปอเทือง โสนอัฟริกัน เพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด โดยใช้ อัตราเมล็ดพันธุ์ 5 กิโลกรัมต่อไร่ หว่านก่อนถึงฤดูทำนา ประมาณ 2-3 เดือน แล้วจึงไถกลบ แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ - อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวไม่วิถีต่อช่วงแสง ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ และปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ ช่วงตกกล้า สำหรับ นาหว่านให้ใส่หลังข้าวงอก 15-20 วัน ครั้งที่2 ระยะข้าวแตกกอใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 9 กิโลกรัมต่อไร่ ครั้งที่3 ระยะออกช่อดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 9 กิโลกรัมต่อไร่ - อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวไวต่อช่วงแสง ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ ช่วงปักดำ สำหรับนาหว่านให้ใส่ปุ๋ยหลังข้าวงอก 15-20 วัน ครั้งที่ 2 ระยะออกช่อดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 3 กิโลกรัมต่อไร่

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
พืชไร่ หรือพืชผัก	- ดินดินมีลูกรังปน และดินมีความชื้นต่ำในช่วงฤดูแล้ง - ดินเกิดการชะล้างพังทลาย	- เพิ่มอินทรีย์วัตถุใส่อัตรา 1-3 ตันต่อไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดินเมื่อพืชปุ๋ยสดอายุประมาณ 60 วัน หรือเมื่อออกดอกประมาณ 50 % พืชปุ๋ยสดที่แนะนำ ได้แก่ ปอเทือง หวานเมล็ดพืชปุ๋ยสดในช่วงกลางเดือนเมษายน หรือต้นเดือนพฤษภาคม - ใช้วัสดุ เช่น ฟางข้าว เศษหญ้า ตอซังข้าวโพด หรืออย่างอื่นคลุมดินระหว่างแถวพืชที่ปลูก จะช่วยรักษาความชื้นในดิน เมื่อสลายตัวแล้วยังจะช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุแก่ดินอีกทางหนึ่ง - การไถเตรียมดินควรให้ลึกไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร พร้อมกับคลุกเคล้าปุ๋ยอินทรีย์หรือวัสดุปรับปรุงดิน เพื่อให้ดินร่วนซุย - การพัฒนาแหล่งน้ำเสริมในการเพาะปลูก โดยพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา หรือปรับปรุงแหล่งน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติ - เลือกพันธุ์พืชรากดินมาปลูก และมีหน้าดินหนาไม่ต่ำกว่า 15 เซนติเมตร - ปลูกพืชตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ - ปลูกแถบหญ้า เช่น หญ้าแฝกตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำผิวดิน - ปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวพืชหลัก หรือปลูกพืชหล่มฤดู - บริเวณที่มีความลาดเทเกิน 5 % ควรนำมาตรการทางวิธีกลมาใช้ เช่น คันดิน คันเบนน้ำทางระบายน้ำ บ่อคัดตะกอน หรือบ่อน้ำในไร่นา

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
มันสำปะหลัง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี โดยขึ้นอยู่กับชนิดของพืชที่ปลูก ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-11-14 อัตรา 55 กิโลกรัมต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-8-8 อัตรา 75-80 กิโลกรัมต่อไร่ หลังปลูก 1-3 เดือน - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยการไถกลบพืชปุ๋ยสด เมื่ออายุ 60 วัน และหว่านปุ๋ยคอก ก่อนปลูก
อ้อย		- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 อัตรา 50-75 กิโลกรัมต่อไร่ รองกันร่องพร้อมปลูก ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 อัตรา 40-60 กิโลกรัมต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 35-50 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่ออ้อยอายุ 3-4 เดือน สำหรับอ้อยต่อจะใส่ 2 ครั้ง โดยใช้สูตรปุ๋ย และอัตราเหมือนกับอ้อยปลูก โดยจะใส่ปุ๋ย ครั้งแรกหลังจากตกแต่งตอ 1-4 สัปดาห์ และครั้งที่ 2 หลังจากใส่ครั้งแรก 2-3 เดือน - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำอัตราเจือจาง 1:500 ฉีดพ่นแปลงปลูก และต้นอ้อยทุก 20 วัน
ข้าวไร่ 1.พันธุ์ที่ไม่ไวต่อช่วงแสง ได้แก่ อาร์ 258		- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 18-12-6 อัตรา 50-65 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อข้าวมียอายุ 20-30 วัน ครั้งที่ 2 ระบายออกช่อดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 อัตรา 15-35 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 8-15 กิโลกรัมต่อไร่

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
2.พันธุ์ที่ไวต่อช่วงแสง ได้แก่ เจ้าสอ ชีวแม่จัน น้ำรุ และเจ้าดิซอสันป่าตอง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	- ใส่นุ้ยเคมี ดังนี้ ครั้งแรกใส่นุ้ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ หรือนุ้ยเคมีสูตร 21-7-14 อัตรา 15 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 15 กิโลกรัมต่อไร่ หรือนุ้ยเคมีสูตร 26-14-0 อัตรา 28 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-22 อัตรา 5 กิโลกรัมต่อไร่ หลังข้าว งอกได้ประมาณ 20-30 วัน ครั้งที่ 2 ระบายออกช่อดอก ใส่นุ้ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 10-20 กิโลกรัมต่อไร่ หรือนุ้ย ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 อัตรา 15-35 กิโลกรัมต่อไร่
ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วเขียว		- ใส่นุ้ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ หรือนุ้ยสูตร 16-20-0 อัตรา 20-30 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-22 อัตรา 5 กิโลกรัมต่อไร่ หลังปลูก 1-3 สัปดาห์ - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้นุ้ยอินทรีย์น้ำ 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตร ผิดพันหรือรดลงดินทุก 10 วัน ก่อนออกดอก และช่วงติดผล
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		- ใส่นุ้ยเคมีสูตร 20-20-0 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-22 อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่ หรือนุ้ยเคมีสูตร 16-12-8 อัตรา 75 กิโลกรัมต่อไร่ หรือนุ้ยเคมีสูตร 16- 20-0 อัตรา 35 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกรองกันหลุมและครั้งที่ 2 เมื่ออายุ 3-4 สัปดาห์ - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยใช้นุ้ยอินทรีย์น้ำ จำนวน 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจาง ด้วยน้ำ 200 ลิตร ผิดพัน หรือรดลงดินทุก 10 วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ข้าวโพดฝักสด เช่น ข้าวโพดหวาน และข้าวโพดข้าวเหนียว	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 หรือปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 35 กิโลกรัมต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 75 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกรองก้นหลุม ครั้งที่ 2 เมื่ออายุได้ 3-4 สัปดาห์ - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำจำนวน 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้งเจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุก 10 วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล
ปอแก้ว		- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-20-0 อัตรา 40 กิโลกรัมต่อไร่ร่วมกับปุ๋ยสูตร 0-0-22 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 50-55 กิโลกรัมต่อไร่ หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 55-60 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกใส่ 1/3 ของปุ๋ยทั้งหมดรองก้นหลุม ครั้งที่ 2 ใส่ส่วนที่เหลือ เมื่ออายุ 3-4 สัปดาห์
แตงโม		- ใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่รองก้นหลุม ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 14-9-20 หรือ ปุ๋ยสูตร 14-10-30 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อแตงโมอายุ 30 วัน หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-20-0 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ร่วมกับ ปุ๋ยสูตร 0-0-60 อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกใส่ 1/3 ของปุ๋ยทั้งหมดรองก้นหลุม ครั้งที่ 2 ใส่ส่วนที่เหลือ เมื่อแตงโมอายุ 30 วัน - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ จำนวน 400 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง เจือจางด้วยน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่น หรือรดลงดินทุก 10 วัน ก่อนออกดอกและช่วงติดผล

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ยาสูบ	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 4-16-24 อัตรา 125 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังปลูก 15-20 วัน ครั้งที่ 2 เมื่ออายุได้ 30-40 วัน
พืชผัก พืชผักรับประทานใบ และลำต้น เช่น คะน้า ผักกาดขาว กะหล่ำปลี และ กะหล่ำดอก	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	แก้ไขโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ดังนี้ - ใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำสูตร พด.2 จำนวน 100 มิลลิลิตรต่อไร่ต่อครั้ง โดยเจือจางด้วยน้ำ 100 ลิตร ฉีดพ่นหรือรดลงดินทุก 10 วัน แก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมีตามชนิดของพืช ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-10-10 อัตรา 50-70 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังปลูก 5-7 วัน ครั้งที่ 2 เมื่ออายุประมาณ 3 สัปดาห์
พืชผักรับประทานผล เช่น พริก มะเขือเทศ มะเขือต่างๆ และแตงต่างๆ		- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 60-65 กิโลกรัมต่อไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกหลังย้ายกล้า 7 วัน และครั้งที่ 2 หลังจากใส่ครั้งแรก 20-25 วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 อัตรา 40-55 กิโลกรัมต่อไร่ ร่องกันหลุม ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 25-35 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 10-15 กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากใส่ครั้งแรก 20-25 วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 100-110 กิโลกรัมต่อไร่ หลังปลูก 20-25 วัน
หอมแดง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 10-10-12 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อต้นกล้าสูงประมาณ 5 เซนติเมตร

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
กระเทียม	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หรือเสื่อมลง	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 10-10-15 อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง ครั้งแรกใส่รองพื้น ครั้งที่ 2 หลังปลูก 30 วัน
ไม้ผล - ไม้ยืนต้น	- ดินตื้น มีลูกรังปน และดินมีความชื้นต่ำในบางช่วง - ดินเกิดการชะล้างพังทลาย	- การเตรียมหลุมปลูก ควรขุดหลุมปลูกขนาด 75x75x75 เซนติเมตร หรือโตกว่า แล้วหาหน้าดินหรือดินจากที่อื่นมาคลุกเคล้ากับปุ๋ยอินทรีย์อัตราประมาณ 20-30 กิโลกรัมต่อหลุม เสร็จแล้วใส่ลงไปหลุมให้เต็มก่อนที่จะปลูกไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้น - ใช้วัสดุคลุมโคนต้น เช่น ฟางข้าว เศษหญ้า ใบไม้ หรือปลูกพืชคลุมดิน ระหว่างแถวไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้นเพื่อช่วยรักษาความชื้นในดิน - พัฒนาแหล่งน้ำเสริมในการปลูกไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้น โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งดินจะแห้ง ทำให้พืชที่ปลูกขาดน้ำ - ปลูกไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้น ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ - ปลูกพืชคลุมผิวดิน เช่น พืชตระกูลถั่ว หรือตระกูลหญ้า เพื่อไม่ให้เม็ดฝนที่ตกลงมากระแทกผิวดินโดยตรง - การทำคันดินขวางความลาดเทของพื้นที่ พร้อมทางระบายน้ำ เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำผิวดิน - การปลูกพืชแซมระหว่างแถวไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้น โดยเฉพาะปลูกพืชตระกูลถั่ว นอกจากช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินแล้ว ยังช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดินอีกทางหนึ่งด้วย

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
มะม่วง	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีสำหรับสูตรปุ๋ยอัตราและวิธีการใส่ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผลหรือไม่ขึ้นต้น ดังนี้ - ก่อนปลูกรองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกในอัตรา 5-10 กิโลกรัมต่อต้นร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 0.3 กิโลกรัมต่อต้น และปุ๋ยหินฟอสเฟต อัตรา 5-10 กิโลกรัมต่อต้น อายุ 1-2 ปี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น อายุ 3 ปี ขึ้นไปซึ่งเป็นช่วงให้ผลผลิต จะแบ่งระยะการใส่ปุ๋ยเป็น 4 ระยะ ดังนี้ ระยะบำรุงต้นหลังเก็บเกี่ยว ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น และให้ซ้ำอีกครั้งเมื่อมะม่วงแตกใบอ่อนชุดที่ 2 ระยะสร้างตาดอกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้นสำหรับมะม่วงอายุ 2-4 ปี มะม่วงอายุ 5-7 ปี ใส่อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น และมะม่วงอายุ 8 ปี ขึ้นไปใส่อัตรา 5 กิโลกรัมต่อต้น ระยะบำรุงผลใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น ระยะปรับปรุงคุณภาพผลผลิตใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น
มะขาม	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 25 กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมี ดังนี้ เมื่อยังไม่ให้ผลผลิตใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้นโดยแบ่งใส่ 3 ครั้งต่อปี เมื่อให้ผลผลิตแล้ว ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 0.5 กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง คือ ต้นและปลายฤดูฝน

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ลำไย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 25 กิโลกรัมต่อต้น และใส่ปุ๋ยเคมี ดังนี้ อายุ 1-3 ปี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น อายุ 4 ปี ช่วงต้นเดือนสิงหาคม ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้นร่วมกับใช้ปุ๋ยสูตร 0-52-34 อัตรา 0.2 กิโลกรัมต่อต้นต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุก 7 วัน ประมาณ 3 ครั้ง ในช่วงเดือนพฤศจิกายนเพื่อไม่ให้ลำไยแตกใบใหม่ อายุ 5 ปี ซึ่งเป็นช่วงให้ผลผลิต ให้กระตุ้นการแตกใบอ่อนชุดที่ 1 และชุดที่ 2 โดยใช้ ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น ช่วงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงพักตัวพร้อมต่อการออกดอกให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้น ช่วงติดผลใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 และปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น ก่อนเก็บ ผลผลิต 1 เดือนใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 0-0-60 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น หลังเก็บผลผลิตใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 อัตรา 1.5 กิโลกรัมต่อต้น และใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น
กล้วย	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก อัตรา 4.5 กิโลกรัมต่อหลุม และใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ 3 ครั้ง เมื่อกล้วยอายุ 1 เดือน 4 เดือน และระยะออกดอก
ไม้ผล - ไม้ยืนต้น	- การขาดแคลนแหล่งน้ำ	- พัฒนาแหล่งน้ำ - วางระบบการใช้น้ำร่วมกับการใช้วัสดุคลุมดินพรางฟางข้าวเศษหญ้า

ตารางผนวกที่ 2 : (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหา และข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ยางพารา	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- รองกันหลุมด้วยปุ๋ยเคมีสูตร 0-3-0 อัตรา 170 กรัมต่อหลุม ร่วมกับใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในอัตรา 5 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ในช่วงปีที่ 2-6 ให้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 20-8-20 โดยปีที่ 1 ใช้อัตรา 300 กรัมต่อต้นต่อปี ปีที่ 2 ใช้อัตรา 450 กรัมต่อต้นต่อปี ปีที่ 3 ใช้อัตรา 460 กรัมต่อต้นต่อปี ปีที่ 4 ใช้อัตรา 480 กรัมต่อต้นต่อปี ปีที่ 5 ใช้อัตรา 520 กรัมต่อต้นต่อปี ปีที่ 6 ใช้อัตรา 540 กรัมต่อต้นต่อปี - ใช้เทคโนโลยีชีวภาพโดยใช้เศษใบยางพาราที่ร่วงหล่นทำปุ๋ยหมักสูตร พด.1 และผสมจุลินทรีย์ป้องกันโรคราและโคนเน่าของพืช โดยใช้สูตร พด.3 โรยใส่ระหว่างแถวต้นยางพารา อัตรา 100 กิโลกรัมต่อไร่ พร้อมนำปุ๋ยอินทรีย์น้ำอัตราเจือจาง 1:500 ฉีดพ่นระหว่างแถวยางพาราที่บริเวณโคนต้นสูงชันจากพื้นดินประมาณ 2 เมตร ทุก 2 เดือน
ยูคาลิปตัส	- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารใกล้เคียงกันอัตรา 50 กรัมต่อต้นต่อครั้ง โดยใส่ 3 ครั้ง ครั้งแรกรองกันหลุมก่อนปลูก ครั้งที่ 2 หลังปลูก 15 วัน และครั้งที่ 3 ใส่ช่วงปลายฝน และเมื่อยูคาลิปตัสอายุ 2-4 ปี ให้ใส่ปุ๋ยครั้งละ 50 กรัมต่อต้น ในช่วงปลายฝน

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายชาติชาย ประสารวัน	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3
นายเสาวนีย์ ประจันศรี	รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน
นายสิทธิชัย โคตรมา	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ
นางสาวสยาม ไชยทิพย์	ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

ผู้ดำเนินการ

นายวัชรินทร์ ปรามค์ชัยภูมิ	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน
นายวิบูลย์ ภักดีโชติ	นักวิชาการเกษตร
นางสาววาสนา ริมกระโทก	นักวิชาการเกษตร
นางสาวกรรณิกา มีสถาน	เจ้าหน้าที่แผนที่และภาพถ่าย

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ

ถนนชัยภูมิ-หนองบัวแดง ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ 36000

โทรศัพท์ 044-124114 E-mail : cpm01@ladd.go.th